AWDURDOD TÂN AC ACHUB CANOLBARTH A GORLLEWIN CYMRU

DATGANIAD O GYFRIFON

2016-17

DATGANIAD O GYFRIFON	**TUDALEN**
Adroddiad Naratif	2-7
Datganiad o Gyfrifoldebau	8
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	9-11
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	12
Datganiadau Ariannol Craidd	13-16
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd	17-65
Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	66-69
Rhestr o Dermau	70-74

Adroddiad Naratif

Manylir ar y canllawiau gweithredu ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru yn y Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub, a luniwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Fframwaith Cenedlaethol yn ceisio ehangu rôl Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru mewn perthynas ag atal, addysg ac ymgysylltu â'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu, gan sicrhau nad yw eu gallu adweithiol i ddiffodd tanau yn cael ei beryglu.

Mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn llunio cynlluniau gweithredu blynyddol ar gyfer rheoli risgiau a gwella gwasanaethau, sydd â phwyslais cynyddol ar atal ac addysg. Mae'r Gwasanaeth yn cymryd rhan weithredol wrth weithio gyda'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu; un enghraifft o hyn yw cynnal archwiliadau Diogelwch Rhag Tân yn y Cartref. Mae'r Awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft mae Gwasanaeth Ambiwlans Cymru, Heddlu Dyfed Powys a Heddlu De Cymru wedi'u lleoli yn nifer o'n hadeiladau, a hefyd â Gwasanaeth Ambiwlans Cymru trwy'r cynllun Cyd-ymatebydd. Mae cynlluniau eraill yn cynnwys cymryd rhan yng ngweithgareddau Cymdeithas y Diffoddwyr Tân Ifanc, sy'n cael ei gweithredu gan ddiffoddwyr tân nad ydynt ar ddyletswydd, ac mae yna ganghennau ledled Canolbarth a Gorllewin Cymru; y prosiect Phoenix, sydd wedi bod yn boblogaidd iawn ymhlith grwpiau ieuenctid yn yr ardal; yn ogystal â chymryd rhan yn y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus newydd a ffurfiwyd dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Mae Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith; prif ddiben y ddogfen yw darparu gwybodaeth glir am sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru ar gyfer blwyddyn ariannol 2016-17.

Mae'r datganiadau, ynghyd â'u dibenion, fel a ganlyn:

Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon
Mae hwn yn nodi priod gyfrifoldebau'r Awdurdod a'i swyddogion ar gyfer paratoi a chymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES)
Mae'r datganiad hwn yn amlygu'r gost gyfrifyddu yn ystod y flwyddyn ar gyfer darparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm sydd i'w gyllido trwy drethi. Mae awdurdodau yn codi trethiant er mwyn talu am y gwariant, yn unol â'r rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa o ran trethiant yn y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid a'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Ystyrir Awdurdodau Tân ac Achub fel endidau "un gwasanaeth" a chyflwynir "darparu Gwasanaethau Tân" fel un llinell yn y CIES.

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn (MiRS)
Mae'r Datganiad hwn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn ar y cronfeydd wrth gefn gwahanol sydd gan yr Awdurdod, wedi'u dadansoddi'n ‘gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy’ (h.y. y rheiny y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethiant lleol) a chronfeydd wrth gefn eraill. Mae'r (Gwarged) neu'r Diffyg ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos y gwir gost economaidd o ddarparu gwasanaethau'r Awdurdod, a cheir rhagor o fanylion yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae hwn yn wahanol i'r symiau statudol y

mae'n ofynnol i Falans y Gronfa Gyffredinol eu talu, ac mae'r llinell Cynnydd/Gostyngiad cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol statudol cyn i'r Awdurdod Tân ac Achub wneud unrhyw drosglwyddiadau yn ôl disgresiwn i'r cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi, neu allan ohonynt.

Mantolen

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan yr Awdurdod fel yr oeddent ar y dyddiad a nodir ar y Fantolen. Mae'r cronfeydd wrth gefn a ddelir gan yr Awdurdod yn cyfateb i asedau net yr Awdurdod (asedau llai rhwymedigaethau). Adroddir ar y cronfeydd wrth gefn mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd wrth gefn yw'r cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy, h.y. y cronfeydd wrth gefn hynny y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal y cronfeydd wrth gefn ar lefel ddarbodus ac unrhyw gyfyngiadau statudol o ran y defnydd ohonynt (er enghraifft Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf, na ellir ei defnyddio ond i ariannu gwariant cyfalaf neu i ad-dalu dyledion). Mae'r ail gategori o gronfeydd wrth gefn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion heb eu gwireddu (er enghraifft y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn), lle byddai symiau ar gael i ddarparu gwasanaethau dim ond pe byddai'r asedau yn cael eu gwerthu; a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau o ran amseru a ddangosir yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido o dan reoliadau' yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Datganiad Llif Arian (CFS)

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar gyfer yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos y modd y mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod trwy ddosbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredol, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredol yn ddangosydd allweddol o'r graddau y caiff gweithrediadau'r Awdurdod eu hariannu trwy drethiant ac incwm grant, neu gan y sawl sy'n cael y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r graddau y mae all-lifau arian parod wedi cael eu gweithredu ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at waith yr Awdurdod o gyflawni gwasanaethau yn y dyfodol. Mae llifoedd arian parod sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol ar gyfer rhagweld hawliadau ar lifau arian parod yn y dyfodol gan y sawl sy'n darparu cyfalaf (h.y. benthyciad) i'r Awdurdod.

Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Mae hwn yn dangos sefyllfa ariannol cyfrif cronfa bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan ddangos a oes ar yr Awdurdod arian i Lywodraeth Cymru, neu a oes ar Lywodraeth Cymru arian i'r Awdurdod, a hynny er mwyn mantoli'r cyfrif, ynghyd â manylion am ei asedau net.

Datganiad o Wariant a Chyllid (EFA)

Yn dilyn adolygiad "Adrodd y Stori" o gyflwyniad datganiadau ariannol awdurdodau lleol, newidiodd Cod 2016/17 y trefniadau adrodd mewn segmentau ar gyfer y CIES a chyflwynodd y Datganiad o Wariant a Chyllid (EFA).

Mae'r EFA yn dod â pherfformiad yr Awdurdod at ei gilydd ac yn adrodd ar sail gwariant a fesurir dan arferion cyfrifyddu cywir gydag elfennau a ddiffinnir yn statudol wedi eu gosod yn erbyn y Gronfa Gyffredinol.

Mae'r CIES a'r EFA ill dau yn cynnwys dadansoddiad fesul segmentau sy'n gofyn i Awdurdodau adrodd ar berfformiad ar sail sut y maent wedi'u strwythuro a sut y maent yn

gweithredu, yn monitro ac yn rheoli perfformiad ariannol. Felly nid yw'n ofyniad mwyach i Awdurdodau adrodd ar gost gwasanaethau unigol yn eu CIES.

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol
Mae'r nodiadau yn cyflwyno gwybodaeth am sail baratoi'r datganiadau ariannol, ynghyd â'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddir. Maent yn datgelu gwybodaeth nas cyflwynir yn unman arall yn y datganiadau ariannol, ond sy'n berthnasol er mwyn eu deall. Mae'r nodiadau i'r datganiadau ariannol yn cynnwys yr EFA am y tro cyntaf eleni.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol
Mae'r datganiad hwn yn darparu adolygiad parhaus o effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Awdurdod, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol a'r systemau rheoli risgiau, er mwyn rhoi sicrwydd o ran eu heffeithiolrwydd a/neu gynhyrchu cynllun gwaith ar gyfer y rheolwyr i fynd i'r afael â'r gwendidau a nodir.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn mynd law yn llaw gyda'r Datganiad o Gyfrifon ond nid yw'n rhan o'r Datganiad.

Crynodeb o'r Flwyddyn Ariannol

Roedd y gwariant refeniw net am y flwyddyn yn £43.196 miliwn, a'r cyfraniadau a gafwyd gan Awdurdodau Unedol yn dod i gyfanswm o £44.205 miliwn. Yn ystod y flwyddyn, cysegrwyd addasiad ar gyfer Darpariaeth Isafswm Refeniw gormodol blynyddoedd blaenorol, a oedd gywerth â £648 mil, i Gronfa Wrth Gefn a Glustnodwyd, gan arwain at warged o £361 mil. Mae'r alldro'n seiliedig ar y ffigurau gwirioneddol adeg paratoi' cyfrifon. Trosglwyddir y gwarged i Falans y Gronfa Gyffredinol. Gellir gweld y trosglwyddiad hwn yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn ac o fewn y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy yn nodyn 9.

Manylir ar yr Alldro Refeniw a Chyfalaf ar gyfer y flwyddyn, o gymharu â'r gyllideb, yn y tabl canlynol:

Yr alldro ar gyfer y flwyddyn 2016-17	**Cyllideb £000**	**Gwir £000**	**Amrywiant £000**
Refeniw			
Gwariant yn cynnwys grantiau	48,865	47,712	(1,153)
Incwm (yn cynnwys grantiau	(4,411)	(4,516)	(105)
Gwariant Net yn cynnwys grantiau	**44,454**	**43,196**	**(1,258)**
Cyfraniadau Awdurdodau Unedol	(44,204)	(44,205)	(1)
Trosglwyddo i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn	(250)	648	898
(Gwarged)/Diffyg	**0**	**(361)**	**(361)**
Cyfalaf yn cynnwys llithriad wedi'i ddwyn ymlaen	6,432	3,997	(2,435)

Mae'r Awdurdod yn mynd i gostau gwariant refeniw ar eitemau, sydd fel arfer yn cael eu defnyddio o fewn y flwyddyn, ac ariennir hyn gan gyfraniadau'r chwe awdurdod lleol cyfansoddol, mewn cyfrannedd â'r boblogaeth. Ar gyfer 2016-17, roedd y cyfraneddau fel a ganlyn:

Awdurdodau Lleol Cyfansoddol	Gwerthoedd £000	Cyfrannedd %
Cyngor Sir Gâr	9,172	20.7
Cyngor Sir Ceredigion	3,696	8.4
Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot	6,851	15.5
Cyngor Sir Penfro	6,036	13.7
Cyngor Sir Powys	6,537	14.8
Cyngor Dinas a Sir Abertawe	11,913	26.9
Cyfanswm	**44,205**	**100.0**

Ffynonellau Cyllid Refeniw

Mae'r Awdurdod yn derbyn refeniw o'r ffynonellau canlynol:

2015-16 £000		2016-17 £000
2,668	Grantiau Refeniw	2,874
27	Llog	35
1,416	Ffioedd a Thaliadau/Ad-daliadau	1,607
4,111	**Is-gyfanswm**	**4,516**
43,769	Cyfraniadau Awdurdodau Unedol	44,205
47,880	**Cyfanswm Cyllid Refeniw**	**48,721**

Gwariant Cyfalaf

Cyfanswm y gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn oedd £3.997 miliwn.

	Amcangyfrif 2016-17 £000	Gwirioneddol 2016-17 £000	Amcangyfrif 2017-18 £000
Eiddo – Ailddodrefnu, addasiadau, adeiladau newydd	2,561	1,289	735
Cerbydau, Peiriannau	3,610	2,426	4,388
Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	0	0	0
Asedau Anghyffyrddadwy	261	282	297
Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf	**6,432**	**3,997**	**5,420**
Ariannwyd gan:			
Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau	0	0	385
Rhoddion Cyfalaf	0	52	0
Derbyniadau Cyfalaf	0	35	0
Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	850	782	297
Les Cyllid	2,948	0	2,306
Benthyca	2,634	3,128	2,432
Cyfanswm Cyllid	**6,432**	**3,997**	**5,420**

Benthyca Cyfalaf

Mae'r Cod Darbodus yn galluogi'r Awdurdod i bennu ei derfynau benthyca ei hun, ar yr amod bod y Swyddog Ariannol Cyfrifol yn ystyried bod y terfynau hynny yn ddarbodus, yn gynaliadwy ac yn fforddiadwy. Daw'r holl fenthyciadau o'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) ac eithrio dau fenthyciad Buddsoddi i Arbed gan Lywodraeth Cymru. Ni chymerwyd unrhyw fenthyciadau allanol newydd yn ystod y flwyddyn mewn perthynas â'r gofynion ariannu cyfalaf. Cyfanswm y prifswm sy'n ddyledus ar 31 Mawrth 2017 yw £16.911 miliwn.

Rhwymedigaethau Pensiwn

Yn 2016-17, roedd wyth aelod o staff wedi ymddeol. Mae cost net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r gyllideb refeniw yn parhau i dyfu, ac mae'r ymrwymiad mewn perthynas â rhwymedigaethau pensiwn yn y dyfodol wedi gostwng o ganlyniad i addasiadau a wnaed gan yr Actiwarïaid i'w tybiaethau. Roedd yr ymrwymiad, wedi'i asesu ar sail actiwaraidd, ar 31 Mawrth 2017, yn £461.88 miliwn ar gyfer Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, ac yn £12.89 miliwn ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

O dan Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 19 (Buddion Cyflogeion), mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddarparu manylion yr asedau a rhwymedigaethau'r dyfodol ar gyfer pensiynau sy'n daladwy i gyflogeion, yn gyn-gyflogeion ac yn gyflogeion presennol. Amlinellir hyn yn fanylach yn y datgeliadau i'r cyfrifon.

Cyfrifyddu o ran y Cyfrifon Wrth Gefn

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, mae'r Datganiad o Gyfrifon yn dangos cronfeydd wrth gefn wedi'u dwyn ymlaen i 2017-18. Mae hyn yn gyson â thriniaeth gyfrifyddu'r blynyddoedd blaenorol, ac mae'r arfer o gynnal a defnyddio cronfeydd wrth gefn yn ffurfio conglfaen i sefydlogrwydd ariannol corfforaethol a'r gwaith o gynllunio gwasanaethu gweithredol yn y byrdymor a'r tymor canolig.

Costau Cyllid Cyfalaf

Y costau i gyfrifon refeniw'r gwasanaeth, i adlewyrchu cost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd wrth ddarparu gwasanaethau, oedd £2.718 miliwn. Cost dybiannol ar gyfer dibrisiant ac amorteiddiad yw hon, ac addasir y balans ar ddiwedd y flwyddyn er mwyn peidio ag effeithio ar y cyfraniadau sy'n ofynnol i ariannu'r gwasanaeth. Y gost wirioneddol i'r gwasanaeth ar gyfer ariannu cyfalaf yw £879 mil ar gyfer llog benthyciadau a les cyllid, £1.499 miliwn mewn Darpariaeth Isafswm Refeniw a £782 mil o gyfraniad refeniw.

Yn ystod y flwyddyn ail-drafodwyd tri chytundeb les cyllid ag ynddynt gymalau torri ac o ganlyniad cafwyd credyd cyfradd llog o £331 mil. Credydwyd y trafodiad hwn i'r Gwariant Cyllido yn y CIES.

Effaith yr Hinsawdd Economaidd Gyfredol

Roedd y dirywiad economaidd cenedlaethol, ynghyd â chanlyniadau'r Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant, wedi rhoi bras syniad o lefel y toriadau i wasanaethau cyhoeddus a ddisgwylir yn y blynyddoedd sydd i ddod. Fodd bynnag, o ganlyniad i ganlyniadau'r refferendwm diweddar i adael yr Undeb Ewropeaidd, mae lefel gwariant y llywodraeth a setliadau yn y dyfodol yn ansicr.

Mae Cynllun Gwella Blynyddol yr Awdurdod yn amlinellu amrywiol brosiectau i adolygu'r strwythurau a phrosesau sydd ar waith ledled y sefydliad, a hynny er mwyn sicrhau'r toriadau gofynnol ar gyfer blynyddoedd i ddod. Cafodd goblygiadau ariannol y prosiectau hyn eu hadlewyrchu'n glir yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Mae'r Cynllun Gwella Blynyddol a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig ar gael ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Gwybodaeth Ychwanegol

Gellir cael gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn gan Swyddog A151 yr Awdurdod a'r Pennaeth Cyllid. Mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hefyd hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau; hysbysebir bod y cyfrifon ar gael i'w harchwilio ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Cydnabyddiaethau

Yn olaf, hoffwn ddiolch i'r holl staff Ariannol yn y Gyfarwyddiaeth Adnoddau, ynghyd â'u cyd-weithwyr ledled yr Awdurdod, sydd wedi gweithio i baratoi'r datganiadau hyn. Hoffwn hefyd ddiolch i'r Prif Swyddog Tân a'r Cyfarwyddwyr am eu cymorth a'u cydweithrediad trwy gydol y broses.

Cyfrifoldeb Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yw cynnal gwefan yr Awdurdod a sicrhau ei chywirdeb; nid yw'r gwaith a wneir gan yr archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn, ac, yn unol â hynny, nid yw'r archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi'u gwneud i'r datganiadau ariannol oddi ar iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn y lle cyntaf.

Chris Moore FCCA, Swyddog A151
16 Medi 2018

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn briodol, a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y Prif Swyddog Cyllid yw'r swyddog hwnnw,
- er mwyn rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau, a diogelu ei asedau.
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid

Y Prif Swyddog Cyllid sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod, gan gynnwys Cyfrifon y Gronfa Bensiwn, a hynny'n unol â'r arferion priodol a nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig ("y Cod").

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon hwn, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:

- dewis polisïau cyfrifyddu addas a'u cymhwyso'n gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon rhesymol a doeth;
- cydymffurfio â Chod yr Awdurdod Lleol.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a chyfredol;
- cymryd camau rhesymol i atal a datgelu twyll ac achosion eraill o afreoleidd-dra.

ARDYSTIAD Y PRIF SWYDDOG CYLLID

Rwy'n ardystio bod y cyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2017, ynghyd â'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw.

Llofnod: _____Prif Swyddog Cyllid

Dyddiedig: _____

Adroddiad Archwilio Archwilydd Cyffredinol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol

- Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru; a
- Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân.

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn cynnwys y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian, a'r nodiadau perthnasol, gan gynnwys crynodeb o bolisïau cyfrifyddu arwyddocaol.

Mae datganiadau ariannol Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad o Asedau Net.

Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith gymwys a Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017, yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Fel y nodais yn fy adroddiad dyddiedig 11 Rhagfyr 2018, mae'r datganiadau ariannol, yn fy marn i:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân ar 31 Mawrth 2017, ynghyd â'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017.

Sail ar gyfer y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith gymwys a Safonau Archwilio Rhyngwladol y Deyrnas Unedig. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn yr adran yn fy adroddiad ar gyfrifoldebau'r archwilydd i archwilio'r datganiadau ariannol. Rwy'n annibynnol ar yr Awdurdod Tân ac Achub, yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm gwaith o archwilio datganiadau ariannol yn y Deyrnas Unedig, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi ei chasglu yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau mewn perthynas â busnes gweithredol

Fel y nodais yn fy adroddiad dyddiedig 11 Rhagfyr 2018, nid oes gennyf ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, y mae Safonau Archwilio Rhyngwladol y Deyrnas Unedig yn ei gwneud yn ofynnol i mi adrodd amdanynt wrthych:

- lle nad yw'n briodol cyfrifyddu ar sail busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol; na
- lle nad yw'r swyddog ariannol cyfrifol wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwyddau perthnasol dynodedig a allai fwrw amheuaeth arwyddocaol ar allu’r Awdurdod Tân ac Achub i barhau i fabwysiadu’r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu am gyfnod o 12 mis, o leiaf, o’r dyddiad pan awdurdodir i’r datganiadau ariannol gael eu cyhoeddi.

Gwybodaeth arall

Y swyddog ariannol cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol a'r cyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol heblaw am y datganiadau ariannol ac adroddiad yr archwilydd a baratowyd gennyf amdanynt. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall, ac nid wyf yn

mynegi unrhyw fath o gasgliad o ran sicrhau'r wybodaeth honno, ac eithrio i'r graddau a nodir yn bendant yn ddiweddarach yn fy adroddiad.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, rwy'n gyfrifol am ddarllen yr wybodaeth arall er mwyn nodi anghysondebau perthnasol o ran y datganiadau ariannol a archwiliwyd, a hefyd am nodi unrhyw wybodaeth sy'n sylweddol anghywir, yn seiliedig ar yr wybodaeth a gasglwyd gennyf wrth i mi gynnal yr archwiliad, neu unrhyw wybodaeth sy'n anghyson â'r wybodaeth a gasglwyd. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol ymddangosiadol, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Fel y nodais yn fy adroddiad dyddiedig 11 Rhagfyr 2018, yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth sydd yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol, ac mae'r Adroddiad Naratif wedi cael ei baratoi yn unol â Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017;
- mae'r wybodaeth sydd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol, ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi cael ei baratoi yn unol â'r canllawiau.

Materion yr wyf yn adrodd amdanynt trwy eithriad

Fel y nodais yn fy adroddiad dyddiedig 11 Rhagfyr 2018, yng ngoleuni gwybodaeth am yr Awdurdod Tân ac Achub a'i amgylchedd a gasglwyd yn ystod yr archwiliad, ynghyd â dealltwriaeth o'r Awdurdod a'i amgylchedd, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif nac yn y Datganiad Llywodraethu.
Nid oes gennyf ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, yr wyf yn adrodd amdanynt wrthych, os, yn fy marn i:

- na chafodd cofnodion cyfrifyddu digonol eu cadw;
- nad yw'r datganiadau ariannol yn gydnaws â'r cofnodion cyfrifyddu a'r ffurflenni; neu
- nad wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae arnaf eu hangen ar gyfer fy archwiliad.

Y dystysgrif cwblhau archwiliad

Roedd fy adroddiad dyddiedig 11 Rhagfyr 2018 yn cynnwys barn archwilio ar gyfrifon 2016-2017, ac yn egluro na allai'r archwiliad gael ei gwblhau'n ffurfiol hyd nes i mi gwblhau fy ystyriaeth o'r materion sy'n gysylltiedig â Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân.
Mae'r gwaith hwn bellach wedi'i gwblhau, a'r materion archwilio wedi'u datrys.
Rwy'n cadarnhau fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o'r cyfrifon, yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon (gweler tudalen 8), mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, sy'n rhoi darlun gwir a theg. Mae hefyd yn gyfrifol am unrhyw reolaeth fewnol sy'n angenrheidiol, ym marn y swyddog ariannol cyfrifol, i alluogi i ddatganiadau o gyfrifon gael eu paratoi sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, p'un a yw'r rheiny'n ganlyniad i dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiad o gyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu'r Awdurdod Tân ac Achub i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n gysylltiedig â busnes gweithredol, a defnyddio'r dull cyfrifyddu ar sail busnes gweithredol, oni bai yr ystyrir bod hynny'n amhriodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd o ran archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol, yn gyffredinol, yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, p'un a yw'r rheiny'n ganlyniad i dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilio sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol y Deyrnas Unedig bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo un yn bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall, ac ystyrir eu bod yn berthnasol os gellir yn rhesymol ddisgwyl iddynt, yn unigol neu ar y cyd, ddylanwadu ar y penderfyniadau economaidd a wneir gan ddefnyddwyr yn seiliedig ar y datganiadau ariannol hyn.
Mae disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd o ran archwilio'r datganiadau ariannol i'w weld ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol: www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o adroddiad yr archwilydd a baratowyd gennyf.

Anthony J Barrett
Ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
5 Chwefror 2019

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Adroddiad Archwiliad yr Archwilydd Cyffredinol i Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol

- Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru; a
- Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn cynnwys y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian a'r nodiadau perthnasol, gan gynnwys crynodeb o bolisïau cyfrifyddu arwyddocaol.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad o Asedau Net.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith gymwys a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017, yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân ar 31 Mawrth 2017, a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017.

Y sail ar gyfer fy marn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith gymwys a Safonau Archwilio Rhyngwladol y Deyrnas Unedig (ISAs (UK). Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn yr adran yn fy adroddiad ar gyfrifoldebau'r archwilydd i archwilio'r datganiadau ariannol. Rwy'n annibynnol i'r Awdurdod Tân ac Achub, yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm gwaith o archwilio datganiadau ariannol yn y Deyrnas Unedig, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi ei chasglu yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau mewn perthynas â busnes gweithredol

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, y mae Safonau Archwilio Rhyngwladol y Deyrnas Unedig yn ei gwneud yn ofynnol i mi adrodd amdanynt wrthych:

- lle nad yw'n briodol cyfrifyddu ar sail busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol; neu
- lle nad yw'r swyddog ariannol cyfrifol wedi datgelu unrhyw ansicrwydd perthnasol a nodir yn y datganiadau ariannol, a allai godi amheuon arwyddocaol ynghylch gallu'r Awdurdod Tân ac Achub i barhau i fabwysiadu'r dull cyfrifyddu ar sail busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r dyddiad pan yr awdurdodir i'r datganiadau ariannol gael eu cyhoeddi.

Gwybodaeth arall

Y swyddog ariannol cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol a'r cyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn yr

adroddiad blynyddol heblaw am y datganiadau ariannol ac yn fy adroddiad archwilio perthnasol. Nid yw fy marn ar y datganiad ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall, ac nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad o ran sicrhau'r datganiadau hynny, ac eithrio i'r graddau a nodir yn bendant yn ddiweddarach yn fy adroddiad.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, rwy'n gyfrifol am ddarllen yr wybodaeth arall er mwyn nodi anghysondebau perthnasol o ran y datganiadau ariannol a archwiliwyd, a hefyd yn gyfrifol am nodi unrhyw wybodaeth sy'n sylweddol anghywir, yn seiliedig ar yr wybodaeth a gasglwyd gennyf wrth i mi gynnal yr archwiliad, neu unrhyw wybodaeth sy'n sylweddol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol ymddangosiadol, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth sydd yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol, ac mae'r Adroddiad Naratif wedi cael ei baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017;
- Mae'r wybodaeth sydd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol, ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi cael ei baratoi yn unol â'r canllawiau.

Materion yr wyf yn adrodd amdanynt trwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth o'r Awdurdod Tân ac Achub a'i amgylchedd, a gasglwyd wrth gynnal yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif nac yn y Datganiad Llywodraethu.
Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, yr adroddaf i chi amdanynt os yw'r canlynol yn wir, yn fy marn i:

- nid oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi cael eu cadw;
- nid yw'r datganiadau cyfrifyddu yn gydnaws â'r cofnodion cyfrifyddu a'r ffurflenni; neu
- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae arnaf eu hangen ar gyfer fy archwiliad.

Y dystysgrif cwblhau archwiliad

Rwyf wedi cynnal yr archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.
Ni ellir cloi'r archwiliad yn ffurfiol na chyhoeddi tystysgrif archwilio hyd nes i mi gwblhau fy ngwaith o ystyried materion sy'n gysylltiedig â Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân. Rwyf yn fodlon nad yw'r materion hyn yn cael effaith o bwys ar y datganiadau ariannol.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon a gyflwynir ar dudalen 8, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, sy'n rhoi darlun gwir a theg. Mae hefyd yn gyfrifol am unrhyw reolaeth fewnol sy'n

angenrheidiol, ym marn y swyddog ariannol cyfrifol, i alluogi i ddatganiadau o gyfrifon gael eu paratoi sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, p'un ai fod y rheiny yn ganlyniad i dwyll neu gyfeiliornad.
Wrth baratoi'r datganiad o gyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu'r Awdurdod Tân ac Achub i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n gysylltiedig â busnes gweithredol, a defnyddio'r dull cyfrifyddu ar sail busnes gweithredol, oni bai yr ystyrir bod hynny'n amhriodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd o ran archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol, yn gyffredinol, yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, p'un a yw'r rheiny yn ganlyniad i dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilio sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol y Deyrnas Unedig bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo un yn bresennol. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall, ac ystyrir eu bod yn berthnasol os gellir yn rhesymol ddisgwyl iddynt, yn unigol neu ar y cyd, ddylanwadu ar y penderfyniadau economaidd a wneir gan ddefnyddwyr yn seiliedig ar y datganiadau ariannol hyn.
Mae disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd o ran archwilio'r datganiadau ariannol i'w weld ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol: www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o adroddiad yr archwilydd a baratowyd gennyf.

Anthony J Barrett
Ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
11 Rhagfyr 2018

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid (EFA)

Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yn dangos sut y mae'r Awdurdod yn defnyddio gwariant blynyddol a sut y mae'r Awdurdod yn ei ariannu o adnoddau (cyfraniadau gan awdurdodau cyfansoddol, grantiau'r llywodraeth, incwm arall ayb.) o gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir gan yr Awdurdod yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Caiff yr incwm a'r gwariant a gyfrifyddir dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol eu cyflwyno'n fwy manwl yn y Datganiadau o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r EFA yn nodyn i'r datganiadau ariannol ac nid yw'n ddatganiad sylfaenol. Serch hynny, mae wedi ei osod gyda'r datganiadau sylfaenol i gynorthwyo dealltwriaeth y darllenydd.

2015-16				2016-17		
Gwariant Net a Godir i Falans y Gronfa Gyffredinol	**Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu**	**Gwariant Net i mewn Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**		**Gwariant Net a Godir i Falans y Gronfa Gyffredinol**	**Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu**	**Gwariant Net wedi'i gynnwys yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**
£000	**£000**	**£000**		**£000**	**£000**	**£000**
40,475	2,034	42,509	Darparu Gwasanaethau Tân	41,184	(959)	40,225
40,475	**2,034**	**42,509**	**Cost Net y Gwasanaethau**	**41,184**	**(959)**	**40,225**
(40,749)	12,633	(28,116)	Incwm a Gwariant Arall	(41,411)	11,477	(29,934)
(274)	**14,667**	**14,393**	**Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**	**(227)**	**10,518**	**10,291**

Balans y Gronfa Gyffredinol Heb ei Glustnodi £000	**Balansau'r Gronfa Gyffredinol wedi'u Clustnodi £000**	**Cyfanswm Balans y Gronfa Gyffredinol £000**		**Balans y Gronfa Gyffredinol Heb ei Glustnodi £000**	**Balansau'r Gronfa Gyffredinol wedi'u Clustnodi £000**	**Cyfanswm Balans y Gronfa Gyffredinol £000**
0	(8,494)	(8,494)	Dygwyd Ymlaen	0	(8,768)	(8,768)
(274)	0	(274)	(Gwarged) neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(227)	0	(227)
274	(274)	0	Trosglwyddo rhwng Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi a Chronfeydd Wrth Gefn Heb eu Clustnodi	(134)	134	0
0	**(8,768)**	**(8,768)**	**Balans Wrth Gau**	**(361)**	**(8,634)**	**(8,995)**

Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES)

2015-16 Wedi'i ailddatgan*				2016-17		
Gwariant £000	**Incwm £000**	**Net £000**		**Gwariant £000**	**Incwm £000**	**Net £000**
46,592	(4,083)	42,509	Darparu Gwasanaethau Tân	44,707	(4,482)	40,225
46,592	**(4,083)**	**42,509**	**Costau'r Gwasanaethau**	**44,707**	**(4,482)**	**40,225**
		12	Gwariant Gweithredu Arall			1
		15,801	Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi (Nodyn 10)			14,322
		(43,929)	Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol (Nodyn 11)			(44,257)
		14,393	**(Gwarged) neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**			**10,291**
		4,489	Gwarged neu ddiffyg ar ailbrisiad Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar			0
		(72,729)	Ail-fesur y rhwymedigaeth / (ased) o ran buddion net wedi'u diffinio (Nodyn 18)			72,890
		(68,240)	**Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall**			**72,890**
		(53,847)	**Cyfanswm yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**			**83,181**

*Diwygiwyd y cyflwyniad. Ystyrir bod Awdurdodau Tân ac Achub yn endidau "un gwasanaeth" ac felly cyflwynir "darparu Gwasanaethau Tân" fel un llinell.

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn (MiRS)

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn 2016-17	Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol	Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defn'wy	Cronfeydd Wrth Gefn Annefn'wy	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod Tân
Balans ar 31 Mawrth 2016	**0**	**(8,768)**	**0**	**(8,768)**	**355,938**	**347,170**
*Addasiadau'r Flwyddyn Flaenorol	0	0	0	0	62	62
Bal 1 Ebrill 2016	**0**	**(8,768)**	**0**	**(8,768)**	**356,000**	**347,232**
Symudiadau:						
(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	10,291	0	0	10,291	0	10,291
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	0	0	0	0	72,890	72,890
Cyfanswm yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**10,291**	**0**	**0**	**10,291**	**72,890**	**83,181**
Addasiadau cyfrifo a chyllid (Nodyn 8)	(10,518)	0	0	(10,518)	10,518	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosglwyddo	**(227)**	**0**	**0**	**(227)**	**83,408**	**83,181**
Trosglwyddiadau I/(Oddi Wrth) Gronfeydd Wrth Gefn (Nodyn 9)	(134)	134	0	0	0	0
Balans ar 31 Mawrth 2017	**(361)**	**(8,634)**	**0**	**(8,995)**	**439,408**	**430,413**

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn 2015-16	Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol	Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defn'wy	Cronfeydd Wrth Gefn Annefn'wy	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod Tân
Balans ar 31 Mawrth 2015	**0**	**(8,494)**	**(579)**	**(9,073)**	**410,090**	**401,017**
Symudiadau:						
(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	14,393	0	0	14,393	0	14,393
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall	0	0	0	0	(68,240)	(68,240)
Cyfanswm yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**14,393**	**0**	**0**	**14,393**	**(68,240)**	**(53,847)**
Addasiadau cyfrifo a chyllid (Nodyn 8)	(14,667)	0	579	(14,088)	14,088	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosglwyddo	**(274)**	**0**	**579**	**305**	**(54,152)**	**(53,847)**
Trosglwyddiadau I/(Oddi Wrth) Gronfeydd Wrth Gefn (Nodyn 9)	274	(274)	0	0	0	0
Balans ar 31 Mawrth 2016	**0**	**(8,768)**	**0**	**(8,768)**	**355,938**	**347,170**

*Gweler Nodyn 12 Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar – Addasiadau'r Flwyddyn Flaenorol.

Mantolen

31 Mawrth 2016	*Addasiadau'r Flwyddyn Flaenorol 2015-16	1 Ebrill 2016		31 Mawrth 2017
£000	**£000**	**£000**		**£000**
57,831	(62)	57,769	Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar (Nodyn 12)	59,680
1,122		1,122	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu (Nodyn 12)	0
206		206	Asedau Anghyffyrddadwy (Nodyn 13)	432
298		298	Dyledwyr Hirdymor	308
59,457	**(62)**	**59,395**	**Asedau Hirdymor**	**60,420**
520		520	Rhestri Eiddo	570
7,176		7,176	Dyledwyr Byrdymor (Nodyn 15)	5,685
10,342		10,342	Arian Parod a'r hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod (Nodyn 16)	4,561
18,038	**0**	**18,038**	**Asedau Cyfredol**	**10,816**
(4,349)		(4,349)	Benthyca Byrdymor (Nodyn 14)	(435)
(4,785)		(4,785)	Credydwyr Byrdymor (Nodyn 17)	(4,066)
0		0	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw (Nodyn 25)	(246)
(998)		(998)	Rhwymedigaethau Byrdymor Eraill (Nodyn 28)	(784)
(10,132)	**0**	**(10,132)**	**Rhwymedigaethau Cyfredol**	**(5,531)**
(16,770)		(16,770)	Benthyciadau Hirdymor (Nodyn 14)	(16,529)
(5,787)		(5,787)	Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill (Nodyn 28)	(4,819)
(391,976)		(391,976)	Rhwymedigaethau sy'n berthnasol i gynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio (Nodyn 30)	(474,770)
(414,533)	**0**	**(414,533)**	**Rhwymedigaethau Hirdymor**	**(496,118)**
(347,170)	**(62)**	**(347,232)**	**Rhwymedigaethau Net**	**(430,413)**
(8,768)		(8,768)	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy (Nodyn 9)	(8,995)
355,938	62	356,000	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddadwy (Nodyn 18)	439,408
347,170	**62**	**347,232**	**Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn**	**430,413**

*Gweler Nodyn 12 Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar – Addasiadau'r Flwyddyn Flaenorol.

Datganiad Llif Arian

Wedi'i ailddatgan* 2015-16 £000		2016-17 £000
14,393	(Gwarged) neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	10,291
(20,385)	Addasiadau i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol	(13,601)
11	Addasiadau ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu'r diffyg net ar ddarparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	35
(5,981)	**Llif arian net (i mewn)/allan o weithgareddau gweithredu**	**(3,275)**
3,472	Llif arian net (i mewn)/allan o weithgareddau buddsoddi	3,972
(6,007)	Llif arian net (i mewn)/allan o weithgareddau ariannu	5,084
(8,516)	**(Cynnydd) neu ostyngiad net mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod**	**5,781**
1,826	Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	10,342
10,342	**Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd**	**4,561**

*Diwygiwyd fformat y Datganiad Llif Arian ac roedd gofyn ailddatgan cymaryddion.

Ceir dadansoddiad manwl o'r Llif Arian yn Nodiadau 19 i 21

Nodyn 1 – Polisïau Cyfrifyddu

i. Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodiadau yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2016-17, ynghyd â'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad o Gyfrifon blynyddol dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn unol ag arferion cyfrifyddu cywir. Yn bennaf, mae'r arferion hyn dan Adran 21 o Ddeddf 2003 yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn Y Deyrnas Unedig 2016-17, gyda chefnogaeth Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol a chanllawiau statudol a gyhoeddwyd dan Adran 12 o Ddeddf 2003.

Y confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yw costau hanesyddol, yn bennaf, wedi'u haddasu trwy ailbrisio categorïau penodol o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

ii. Croniadau Incwm a Gwariant

Gwneir cyfrif o'r gweithgarwch yn y flwyddyn y mae'n digwydd, nid dim ond pan fo'r taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu pan ddaw taliadau o'r fath i law. Yn benodol:

- Cydnabyddir y refeniw o werthu nwyddau pan fydd yr Awdurdod yn trosglwyddo'r risgiau a'r buddion sylweddol a ddaw yn sgil perchnogaeth i'r prynwr, a'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth, sy'n gysylltiedig â'r trafodiad, yn llifo i'r Awdurdod.
- Cydnabyddir y refeniw o ddarparu gwasanaethau pan fydd yr Awdurdod yn gallu mesur, mewn modd dibynadwy, ganran y trafodiad sydd wedi'i gwblhau, a'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth, sy'n gysylltiedig â'r trafodiad, yn llifo i'r Awdurdod.
- Cofnodir cyflenwadau yn wariant pan gânt eu defnyddio – pan fo bwlch rhwng y dyddiad y daw cyflenwadau i law a phan gânt eu defnyddio, fe'u cofnodir yn rhestri eiddo ar y Fantolen.
- Cofnodir treuliau mewn perthynas â gwasanaethau a gafwyd (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan gyflogeion) yn wariant pan geir y gwasanaethau yn hytrach na phan gaiff y taliadau eu gwneud.
- Gwneir cyfrif o'r llog sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ac sy'n daladwy ar fenthyciadau fel incwm a gwariant, ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llifoedd arian a benodir neu a bennir gan y contract.
- Lle bo incwm a gwariant wedi cael eu cydnabod, ond lle nad oes arian parod wedi dod i law neu wedi cael ei dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol yn y Fantolen. Lle nad yw'r ddyled wedi cael ei thalu, gwneir cofnod o falans y dyledwyr, a chodir tâl ar refeniw ar gyfer yr incwm na fydd, o bosibl, yn cael ei gasglu.

iii. Arian Parod a'r hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod

Cynrychiolir arian parod gan arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb yn dilyn rhybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae'r hyn sy'n cyfateb i arian parod yn fuddsoddiadau sy'n aeddfedu ymhen dim mwy na thri mis neu lai o'r dyddiad caffael, ac sy'n hawdd eu trawsnewid yn symiau hysbys o arian parod heb unrhyw risg sylweddol y byddant yn newid o ran eu gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ôl tynnu gorddrafftiau'r banc sydd i'w had-dalu ar gais, ac maent yn ffurfio rhan annatod o broses rheoli arian parod yr Awdurdod.

iv. Addasiadau Cyn y Cyfnod, Newidiadau o ran Polisïau Cyfrifyddu, Amcangyfrifon a Chyfeiliornadau

Gall addasiadau cyn y cyfnod godi o ganlyniad i newid yn y polisïau cyfrifyddu neu i gywiro cyfeiliornad perthnasol. Gwneir cyfrif am newidiadau o ran amcangyfrifon cyfrifyddu yn rhagolygol, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd sydd i ddod yr effeithir arnynt gan y newid, ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyn y cyfnod.

Ni wneir newidiadau i'r polisïau cyfrifyddu oni bai fod hynny'n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol, neu fod y newid yn rhoi gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodiadau, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan fydd newid yn cael ei wneud, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (oni bai y nodir yn wahanol) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol, fel pe bai'r polisi newydd wedi cael ei gymhwyso erioed.

Caiff cyfeiliornadau perthnasol a ganfuwyd yn ffigurau cyfnodau blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

v. Taliadau a Godir ar Refeniw ar gyfer Asedau Anghyfredol

Caiff gwasanaethau, gwasanaethau cymorth a chyfrifon masnachu eu debydu gyda'r symiau canlynol er mwyn cofnodi cost cynnal asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn:

- dibrisiant a briodolir i'r asedau a ddefnyddiwyd gan y gwasanaeth perthnasol
- ailbrisio asedau a ddefnyddiwyd gan y Gwasanaeth, ynghyd â cholledion oherwydd diffygiant, lle nad oes unrhyw enillion cronnus yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn y gellir dileu'r costau yn eu herbyn
- amorteiddio asedau anghyffyrddadwy a briodolir i'r Gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu dibrisiant, ailbrisiad a cholledion oherwydd diffygiant, nac amorteiddiad. Fodd bynnag, mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o'r gronfa refeniw at sicrhau lleihad yn ei ofynion benthyca cyffredinol, sy'n hafal i swm a gyfrifir ar sail ddarbodus, ac a bennir gan yr Awdurdod, yn unol â chanllawiau statudol. Felly, disodlir dibrisiant, ailbrisiad, colledion oherwydd diffygiant ac amorteiddiad gan y cyfraniad ym Malans y Gronfa Gyffredinol (Darpariaeth Isafswm Refeniw), a hynny trwy drafodiad addasu gyda Chyfrif Addasu'r Cyfalaf yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

vi. Buddion i Gyflogeion

- Buddion sy'n Daladwy yn ystod Cyflogaeth

Buddion cyflogeion byrdymor yw'r rheiny a fydd yn cael eu talu yn eu cyfanrwydd o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Mae'r rhain yn cynnwys buddion tebyg i gyflogau, gwyliau blynyddol â thâl, absenoldeb salwch â thâl, bonysau a buddion nad ydynt yn ariannol (e.e. ceir) ar gyfer cyflogeion cyfredol, ac fe'u cydnabyddir yn wariant ar gyfer gwasanaethau yn y flwyddyn pan fydd y cyflogeion yn rhoi gwasanaeth i'r Awdurdod. Ceir croniad ar gyfer cost hawliau i wyliau (neu unrhyw fath o absenoldeb e.e. amser i ffwrdd o'r gwaith yn lle oriau a weithiwyd) a enillwyd gan gyflogeion ond nad yw'r cyflogeion wedi eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn, y gall cyflogeion eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y croniad ar y cyfraddau cyflogau sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol, sef y cyfnod pan fydd y cyflogai yn gwneud defnydd o'r budd. Codir tâl am y croniad ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau, ond yna caiff ei dynnu'n ôl allan trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, fel bod tâl am unrhyw wyliau sy'n ddyledus yn cael ei godi ar refeniw yn y flwyddyn ariannol y bydd yr absenoldeb oherwydd gwyliau yn digwydd.

- Buddion Terfynu

Buddion terfynu yw'r symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol, neu gan swyddog i golli gwaith yn wirfoddol yn gyfnewid am y buddion hynny. Codir tâl amdanynt ar sail croniadau i'r segment gwasanaeth priodol, neu, lle bo hynny'n berthnasol, i segment gwasanaeth corfforaethol pan na fydd yr Awdurdod yn gallu tynnu'r cynnig o'r buddion hynny yn ôl bellach, neu pan fydd yr Awdurdod yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro, pa un bynnag fydd yn digwydd gyntaf. Pan fydd buddion terfynu yn cynnwys gwella pensiynau, mae darpariaeth statudol yn ei gwneud yn ofynnol i dâl gael ei godi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sef y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'r pensiynwr yn y flwyddyn, ac nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae dyraniadau i mewn ac allan o'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn yn ofynnol er mwyn cael gwared ar y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer y buddion terfynu sy'n ymwneud â gwella'r pensiwn, a'u disodli â debydau ar gyfer yr arian parod a dalwyd i'r gronfa bensiwn ac i'r pensiynwyr, ynghyd ag unrhyw symiau tebyg sy'n daladwy ond sydd heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

- Buddion ôl-gyflogaeth

Mae cyflogeion yr Awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân: Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Gâr; a Chynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Gâr.

Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion wedi eu diffinio i'r aelodau (cyfandaliadau a phensiynau wrth ymddeol), a enillwyd gan y cyflogeion wrth iddynt weithio i'r Awdurdod. Fodd bynnag, ariennir Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol trwy berchnogaeth asedau, ac nid ariennir Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS)

Gwneir cyfrif ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol fel cynllun â buddion wedi'u diffinio:

- Mae rhwymedigaethau Cronfa Bensiwn Dyfed, a briodolir i'r Awdurdod, wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd, gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau – h.y. asesiad o'r taliad a wneir yn y dyfodol mewn perthynas â buddion ymddeoliad a enillwyd hyd yma gan y cyflogeion, a hynny'n seiliedig ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant cyflogeion, ac ati.
- Caiff rhwymedigaethau eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio o 2.6% (yn seiliedig ar y gyfradd ddychwelyd ddangosol ar fondiau corfforaethol ansawdd uchel).
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Dyfed, a briodolir i'r Awdurdod, wedi'u cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg:
    - gwarannau a ddyfynnwyd – pris cynnig cyfredol
    - gwarannau nas dyfynnwyd – amcangyfrif proffesiynol
    - gwarannau unedol – pris cynnig cyfredol
    - eiddo – gwerth y farchnad

Dadansoddir y newid yn rhwymedigaeth net pensiynau yn ôl y cydrannau canlynol:
Costau gwasanaethu, yn cynnwys:

- Cost gwasanaethu cyfredol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni – a neilltuwyd yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau yr oedd y cyflogeion yn gweithio iddynt.

- Cost gwasanaethu yn y gorffennol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi ar gynllun, y mae ei effaith yn berthnasol i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd blaenorol – wedi'u debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

- Y llog net ar rwymedigaeth (ased) net y buddion wedi'u diffinio, h.y. cost y llog net ar gyfer yr Awdurdod – y newid i rwymedigaeth (ased) net y buddion wedi'u diffinio yn ystod y cyfnod, sy'n codi o ganlyniad i dreigl amser, ac y codir tâl amdano yn y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – caiff hwn ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir i fesur ymrwymiad y buddion wedi'u diffinio ar ddechrau'r cyfnod at rwymedigaeth (ased) net y buddion wedi'u diffinio ar ddechrau'r cyfnod – gan roi ystyriaeth i unrhyw newidiadau yn rhwymedigaeth (ased) net y buddion wedi'u diffinio yn ystod y cyfnod o ganlyniad i dalu cyfraniadau a buddion.

Ail-fesuriadau, yn cynnwys:

- yr elw o asedau cynllunio – heb gynnwys y symiau sy'n gynwysedig yn y llog net ar rwymedigaeth (ased) net y buddion wedi'u diffinio – y codir tâl arno i'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- enillion a cholledion actiwaraidd - newidiadau yn rhwymedigaethau net y pensiynau sy'n codi oherwydd nad yw'r digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r tybiaethau a wnaed yn ystod y gwerthusiad actiwaraidd diwethaf, neu oherwydd bod yr actiwarïaid wedi diweddaru eu tybiaethau - a godir i'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.

Cyfraniadau a dalwyd i Gronfa Bensiwn Dyfed – arian parod a dalwyd ar ffurf cyfraniadau cyflogeion i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; na roddir cyfrif amdanynt ar ffurf treuliau.

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)

Gwneir cyfrif am Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân fel cynllun buddion wedi'u diffinio nas ariennir; nid oes gan y cynllun unrhyw asedau nac unrhyw incwm o fuddsoddiadau:

- Mae rhwymedigaethau'r Gronfa wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd, gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau – h.y. asesiad o'r taliadau a wneir yn y dyfodol mewn perthynas â buddion ymddeoliad a enillwyd hyd yma gan y cyflogeion, a hynny'n seiliedig ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant cyflogeion, ac ati, a rhagamcanion enillion ar gyfer cyflogeion cyfredol.
- Caiff rhwymedigaethau eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio o 2.7% (yn seiliedig ar arenillion bondiau'r Llywodraeth, o'r hyd priodol, ac yna ychwanegu swm ychwanegol i glustogi).

Dadansoddir y newid yn rhwymedigaeth net pensiynau yn ôl y cydrannau canlynol:

Cost y gwasanaethau, yn cynnwys:

- cost gwasanaethu cyfredol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni – a neilltuwyd yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau yr oedd y cyflogeion yn gweithio iddynt.
- cost gwasanaethu yn y gorffennol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi ar gynllun, y mae ei effaith yn berthnasol i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd blaenorol – wedi'u debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

- y llog net ar rwymedigaeth net y buddion wedi'u diffinio, h.y. cost y llog net ar gyfer yr Awdurdod – y newid i rwymedigaeth net y buddion wedi'u diffinio yn ystod y cyfnod, sy'n codi o ganlyniad i dreigl amser, ac y codir tâl amdano yn y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – caiff hwn ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir i fesur ymrwymiad y buddion wedi'u diffinio ar ddechrau'r cyfnod at rwymedigaeth net y buddion wedi'u diffinio ar ddechrau'r cyfnod – gan roi ystyriaeth i unrhyw newidiadau yn rhwymedigaeth net y buddion wedi'u diffinio yn ystod y cyfnod o ganlyniad i dalu cyfraniadau a buddion.

Ail-fesuriadau, yn cynnwys:

- enillion a cholledion actiwaraidd - newidiadau yn rhwymedigaethau net y pensiynau sy'n codi oherwydd nad yw'r digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r tybiaethau a wnaed yn ystod y gwerthusiad actiwaraidd diwethaf, neu oherwydd bod yr actiwarïaid wedi diweddaru eu tybiaethau - a godir i'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.

Cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa – arian parod a dalwyd ar ffurf cyfraniadau cyflogeion i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; na roddir cyfrif amdanynt ar ffurf treuliau.

O ran buddion ymddeoliad, mae darpariaeth statudol yn ei gwneud yn ofynnol i dâl gael ei godi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sef y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu yn uniongyrchol i'r pensiynwr yn y flwyddyn, ac nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn, ac allan ohoni, sy'n dileu'r debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion ymddeoliad, ac yn eu disodli â debydau ar gyfer yr arian parod a dalwyd i'r gronfa bensiwn ac i'r pensiynwyr, ynghyd ag unrhyw symiau tebyg sy'n daladwy ond sydd heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Felly, mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Gronfa Pensiynau Wrth Gefn yn mesur yr effaith fuddiol ar y Gronfa Gyffredinol o ran y gofyniad i roi cyfrif am y buddion ymddeoliad ar sail llifoedd arian yn hytrach nag wrth i'r cyflogeion ennill y buddion.

Buddion yn ôl Disgresiwn

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeoliad yn ôl disgresiwn yn achos ymddeoliadau cynnar. Bydd unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir y byddant yn codi o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o'r staff, yn cronni yn y flwyddyn y gwneir y penderfyniad, a gwneir cyfrif amdanynt gan ddefnyddio'r un polisïau ag sy'n berthnasol i Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a Chynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

vii. <u>Digwyddiadau Ar Ôl Y Cyfnod Adrodd</u>

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, yn rhai ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad y rhoddir awdurdod i'r Datganiadau Ariannol gael eu cyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad:

- y rheiny sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – addasir y Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rheiny sy'n amlygu amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd – nid addasir y Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith sylweddol, datgelir yn y nodiadau natur y digwyddiadau, ynghyd ag amcangyfrifiad o'u heffaith ariannol.

Nid adlewyrchir yn y Datganiad o Gyfrifon ddigwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad y rhoddir awdurdod i'r datganiadau ariannol gael eu cyhoeddi.

viii. Offerynnau Ariannol

Rhwymedigaethau Ariannol

Cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn barti i ddarpariaethau contractiol offeryn ariannol, a chânt eu mesur ar werth teg i gychwyn, a'u cario ar eu cost amorteiddiedig. Mae costau blynyddol a godir ar y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy, yn seiliedig ar swm y rhwymedigaeth sy'n cael ei gario, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n disgowntio, yn union, daliadau arian parod amcangyfrifedig yn y dyfodol dros oes yr offeryn, a hynny i'r swm a gafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Yn achos mwyafrif y benthyciadau sydd gan yr Awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm ad-daladwy sy'n ddyledus (yn ogystal â llog cronedig); a'r llog a godir i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn, yn ôl cytundeb y benthyciad.

Asedau Ariannol

Dosberthir asedau ariannol yn ddau fath:

- Benthyciadau a symiau derbyniadwy – asedau ac iddynt daliadau sefydlog neu bendant ond nad ydynt wedi'u datgan mewn marchnad weithredol.
- Asedau sydd ar gael i'w gwerthu – asedau ac iddynt bris a ddyfynnir ar y farchnad a/neu nad oes iddynt daliadau sefydlog neu bendant.

Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy

Cydnabyddir benthyciadau a symiau derbyniadwy ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn barti i ddarpariaethau contractiol offeryn ariannol, a chânt eu mesur ar werth teg i gychwyn. Yn dilyn hyn, cânt eu mesur ar eu gwerth amorteiddiedig. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n dderbyniadwy, yn seiliedig ar swm ar ased sy'n cael ei gario, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer mwyafrif y benthyciadau y mae'r Awdurdod wedi eu gwneud, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm derbyniadwy sy'n daladwy (ac unrhyw log a gronnwyd) a'r llog a gredydwyd i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm derbyniadwy ar gyfer y flwyddyn yng nghytundeb y benthyciad.

Caiff unrhyw enillion a cholledion sy'n deillio o ddatgydnabod ased eu credydu neu eu debydu i linell yr Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

ix. Grantiau'r Llywodraeth a Chyfraniadau

Waeth a dalwyd ar gyfrif, mewn rhandaliadau neu fel ôl-ddyledion cydnabyddir grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti fel arian sy'n ddyledus i'r Awdurdod lle mae yna sicrwydd rhesymol o'r canlynol:

- y bydd yr Awdurdod yn cydymffurfio â' amodau sydd ynghlwm wrth y taliadau, ac
- y bydd y grantiau neu'r cyfraniadau yn cael eu derbyn.

Nid yw symiau sy'n cael eu cyfrif fel rhai sy'n ddyledus i'r Awdurdod yn cael eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd nes bod yr amodau ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi cael eu bodloni. Mae amodau yn amodiadau sy'n rhagnodi bod angen i'r derbynnydd ddefnyddio'r buddion economaidd neu botensial i'r gwasanaeth yn y dyfodol sydd wedi eu hymgorffori yn yr ased ar ffurf y grant neu'r cyfraniad fel y nodwyd, neu raid dychwelyd y buddion economaidd neu botensial i'r gwasanaeth yn y dyfodol, i'r trosglwyddwr.

Mae arian sydd wedi ei roi ymlaen llaw fel grantiau neu gyfraniadau lle nad yw'r amodau wedi cael eu bodloni, yn cael eu gosod yn y Fantolen fel credydwyr. Pan fydd yr amodau wedi cael eu bodloni, bydd y grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell gwasanaeth perthnasol (cyfraniadau a grantiau refeniw cyfrifadwy) neu Drethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol (grantiau refeniw heb eu clustnodi a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle caiff grantiau cyfalaf eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu tynnu yn ôl allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Lle nad yw'r grant wedi cael ei ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei osod yn y Gronfa Wrth Gefn ar gyfer Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd. Lle mae wedi cael ei ddefnyddio, caiff ei osod yng Nghyfrif Addasu'r Cyfalaf. Caiff symiau yn y Gronfa Wrth Gefn ar gyfer Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd eu trosglwyddo i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf unwaith y maent wedi cael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

x. Asedau Anghyffyrddadwy

Caiff gwariant ar asedau anariannol nad oes iddynt sylwedd ffisegol, ond sy'n cael eu rheoli gan yr Awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau yn y gorffennol (e.e. trwyddedau meddalwedd), ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd potensial i'r gwasanaeth neu fuddion economaidd yn y dyfodol yn llifo o'r ased anghyffyrddadwy i'r Awdurdod.

Caiff asedau a grëwyd yn fewnol eu cyfalafu lle gellir dangos bod y prosiect yn dechnegol ymarferol a bwriedir ei gwblhau (gydag adnoddau digonol ar gael) ac y bydd yr Awdurdod yn gallu cynhyrchu buddion economaidd yn y dyfodol neu gyflawni potensial y gwasanaeth trwy allu gwerthu neu ddefnyddio'r ased. Caiff gwariant ei gyfalafu lle gellir ei fesur mewn ffordd ddibynadwy fel y priodolir i'r ased ac mae wedi'i gyfyngu at yr hyn a wariwyd yn ystod y cam datblygu (ni ellir cyfalafu gwariant ar ymchwil).

Caiff asedau anghyffyrddadwy eu mesur yn gychwynnol ar sail eu cost. Caiff symiau eu hailbrisio dim ond lle gellir pennu gwrth teg asedau'r Awdurdod trwy gyfeirio at farchnad actif. Yn ymarferol, nid yw unrhyw ased anghyffyrddadwy sydd gan yr Awdurdod yn bodloni'r maen prawf hwn, ac felly cânt eu cario ar gost amorteiddiedig. Caiff swm dibrisiannol ased anghyffyrddadwy ei amorteiddio dros ei oes ddefnyddiol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr dros ystod o 3 i 15 mlynedd.

xi. Rhestri Eiddo a Chontractau Hirdymor

Caiff rhestri eiddo eu cynnwys yn y Fantolen ar yr isaf o'r gost a'r gwerth dichonadwy net. Defnyddir y dull ‘Cyntaf i Mewn, Cyntaf Allan’ i ddyrannu cost y rhestri eiddo.

Gwneir cyfrif am gontractau hirdymor ar sail codi tâl ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau am werth y gwaith a'r gwasanaethau a geir o dan y contract yn ystod y flwyddyn ariannol.

xii. Lesoedd

Caiff lesoedd eu categoreiddio fel lesoedd cyllid lle mae telerau'r les yn trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a'r buddion sy'n ganlyniad i berchnogaeth yr eiddo, peiriannau neu gyfarpar, wrth y prydleswr i'r lesddeiliad. Caiff pob les arall ei gategoreiddio fel les gweithredol.

Lle mae les yn cwmpasu tir ac adeiladau, caiff yr elfennau tir ac adeiladau eu hystyried ar wahân wrth gategoreiddio.

Caiff trefniadau nad oes ganddynt statws cyfreithiol les, ond sy'n trosglwyddo hawl i ddefnyddio ased yn gyfnewid am daliad, eu cyfrif dan y polisi hwn lle mae cyflawni'r trefniant yn dibynnu ar y defnydd o asedau penodol.

Yr Awdurdod fel Lesddiliad

Lesoedd Cyllid

Nodir eiddo, peiriannau a chyfarpar a ddelir dan lesoedd cyllid ar y Fantolen ar ddechrau'r les, am ei werth teg a fesurir ar gychwyn y les (neu werth presennol isafswm y taliadau les, os yw hyn yn is). Caiff yr ased a gydnabyddir ei gyfateb gan rwymedigaeth am yr ymrwymiad i dalu'r prydleswr. Caff costau uniongyrchol cychwynnol yr Awdurdod eu hychwanegu at swm cario'r ased. Caiff premiymau a delir wrth ffurfio les eu defnyddio i leihau rhwymedigaeth y les. Caiff rhenti digwyddiadol eu codi fel treuliau yn ystod y cyfnodau y maent yn codi. Dosrennir taliadau les rhwng:

- tâl am gaffael ar y budd yn yr eiddo, peiriant neu gyfarpar - a ddefnyddir er mwyn lleihau rhwymedigaeth y les, a
- thâl cyllid (a ddebydir i'r llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr).

Gwneir cyfrif am eiddo, peiriannau a chyfarpar dan lesoedd cyllid gan ddefnyddio'r polisïau a gymhwysir yn gyffredinol i asedau o'r fath, yn amodol ddibrisiant dros gyfnod y les os yw'n fyrrach na'r amcangyfrif o oes ddefnyddiol yr ased (lle nad yw perchnogaeth yr ased yn cael ei throsglwyddo i'r Awdurdod ar ddiwedd cyfnod y les).

Lesoedd Gweithredu

Caiff rhenti a delir dan lesoedd gweithredu eu gosod yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel cost y gwasanaethau sy'n elwa o ddefnyddio'r eiddo, peiriannau neu gyfarpar ar les. Codir y rhain ar sail llinell syth dros oes y les, hyd yn oed nad yw hyn yn cyfateb i batrwm y taliadau (e.e. mae yna gyfnod heb rent ar gychwyn y les).

xiii. Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

Caiff asedau ag iddynt sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu cadw i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddu ac y disgwylir eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol, eu categoreiddio fel eiddo, peiriannau a chyfarpar.

- Cydnabyddiaeth

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella eiddo, peiriannau a chyfarpar, ei gyfalafu ar sail croniadau, ar yr amod ei fod yn debygol y bydd buddion economaidd neu botensial y gwasanaeth yn y dyfodol, sy'n gysylltiedig â'r eitem, yn llifo i'r Awdurdod, a gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Caiff gwariant sy'n cynnal ond nid yw'n ychwanegu at botensial ased i gyflwyno buddion economaidd neu botensial y gwasanaeth yn y dyfodol (h.y. atgyweiriadau a chynnal a chadw) ei nodi fel traul pan fydd yn codi.

Y lefel *de-minimis* ar gyfer cyfalafu asedau, sydd ag oes ddefnyddiol dros 12 mis, yw £5,000.

- Mesuriad

Fel arfer, mesurir asedau ar sail cost, gan gynnwys:

- cost eu prynu,
- unrhyw gostau y gellir eu priodoli ar gyfer dod â'r ased hwn i'r lleoliad a'i gael i'r cyflwr angenrheidiol er mwyn iddo allu gweithredu yn y ffordd a fwriedir gan y rheolwyr

Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthyg sy'n codi tra bod asedau yn cael eu hadeiladu. Ystyrir mai cost asedau a gafaelwyd trwy ddull heblaw am brynu yw eu gwerth teg, onid yw'r caffaeliad heb unrhyw sylwedd masnachol (h.y. ni fydd yn arwain at amrywiant yn llifoedd arian yr Awdurdod). Yn achos yr ail enghraifft, lle mae ased yn cael ei gaffael trwy gyfnewid, cost y caffaeliad yw swm cario'r ased a ildiwyd gan yr Awdurdod.

Mesurir asedau a roddwyd yn gychwynnol ar sail eu gwerth teg. Caiff y gwahaniaeth rhwng gwerth teg ac unrhyw gyfraniad a dalwyd ei gredydu i linell Trethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr onid yw'r rhodd wedi ei rhoi dan amodau. Caiff yr enillion eu cadw yn y Cyfrif Asedau a Roddwyd hyd nes y caiff yr amodau eu bodloni. Lle y mae enillion wedi eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu tynnu yn ôl allan o Falans y Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasu'r Cyfalaf yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Yna, caiff asedau eu cario yn y Fantolen gan ddefnyddio'r sylfeini mesur canlynol:

- seilwaith – costau hanesyddol dibrisiedig
- asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- swyddfeydd yr Awdurdod – gwerth cyfredol, a bennir fel y swm i'w dalu ar gyfer yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol)
- asedau dros ben – y sylfaen mesur ar gyfer gwerth cyfredol yw'r gwerth teg, a amcangyfrifir ar y defnydd uchaf a gorau o bersbectif cyfranogwr yn y farchnad
- pob ased arall – gwerth cyfredol, a bennir fel y swm i'w dalu ar gyfer yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol)

Pan na fydd tystiolaeth seiliedig ar y farchnad o werth cyfredol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir cost adnewyddu ddibrisiedig fel amcangyfrif o'r gwerth cyfredol.

Lle mae yna asedau nad ydynt yn eiddo â ganddynt oes ddefnyddiol fer neu werth isel (neu'r ddau), defnyddir sylfaen cost hanesyddol ddibrisiedig fel procsi ar gyfer y gwerth cyfredol.

Caiff asedau sydd wedi eu cynnwys yn y Fantolen ar y gwerth cyfredol eu hailbrisio'n ddigon rheolaidd i sicrhau nad yw eu swm cario yn faterol wahanol i'w gwerth cyfredol ar ddiwedd y flwyddyn, ond bob pum mlynedd fan lleiaf. Caiff cynnydd mewn prisiadau eu cyfateb trwy gredydau i'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn er mwyn cydnabod enillion heb eu gwireddu.

Lle nodir gostyngiadau mewn gwerth, cânt eu cyfrifo fel a ganlyn:

- lle mae yna falans o enillion ailbrisiad ar gyfer yr ased yn Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, caiff swm cario ymlaen yr ased ei gofnodi yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion a gronnwyd).
- lle nad oes balans yn Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn neu lle nad yw'r balans yn ddigonol, caiff swm cario'r ased ei gofnodi yn erbyn y llinell gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn ceir enillion ailbrisiad a nodwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef y dyddiad y cafodd ei gweithredu'n ffurfiol. Cydgrynhowyd unrhyw enillion a gododd cyn y dyddiad hwnnw i mewn i Gronfa Addasu'r Cyfalaf.

- Diffygiant

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd y flwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd o ddiffygiant . Lle mae yna arwydd o'r fath, ac amcangyfrifir bod unrhyw wahaniaethau posibl yn rhai o bwys, amcangyfrifir swm adferadwy'r ased a, lle mae'r swm yma'n llai na swm cario'r ased, nodir colled oherwydd diffygiant.

Lle nodir colledion oherwydd diffygiant, cânt eu cyfrifo fel a ganlyn:

- lle mae yna falans o enillion ailbrisiad ar gyfer yr ased yn Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei gofnodi yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion a gronnwyd).
- lle nad oes balans yn Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn neu lle nad yw'r balans yn ddigonol, caiff swm cario'r ased ei gofnodi yn erbyn y llinell gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle caiff colled oherwydd diffygiant ei wrthdroi o ganlyniad, caiff y gwrthdroad ei gredydu i'r llinell gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, gydag addasiad am unrhyw ddibrisiant a fydd wedi cael ei nodi pe na bai'r golled wedi cael ei nodi.

- Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant mewn perthynas â holl asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar trwy ddyrannu'n systematig eu symiau dibrisiadwy dros gyfnod eu hoes ddefnyddiol. Ceir eithriad ar gyfer asedau heb oes ddefnyddiol y gellir ei phennu'n bendant (h.y. tir rhydd-ddaliadol a rhai asedau cymunedol) ac asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio eto (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu).

Caiff dibrisiant ei gyfrifo ar y seiliau canlynol:

- anheddau ac adeiladau eraill – dyraniad llinell syth dros oes ddefnyddiol yr eiddo fel yr amcangyfrifir gan y prisiwr (10-80 mlynedd)
- cerbydau, peiriannau, dodrefn a chyfarpar – dyraniad llinell syth (3-15 mlynedd)
- seilwaith - dyraniad llinell syth (5-40 mlynedd)

Lle mae gan eitem o ased sy'n eiddo, peiriant neu gyfarpar gydrannau sylweddol sydd â chost sylweddol mewn perthynas â chyfanswm cost yr eitem, mae'r cydrannau'n cael eu dibrisio ar wahân.

Caiff enillion ailbrisiad eu dibrisio hefyd, gyda swm sydd gywerth â'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth cyfredol a godir ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi ar sail trosglwyddo eu cost hanesyddol bob blwyddyn o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf.

- Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol i'w gwerthu

Pan ddaw'n debygol y byddai swm cario ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy werthu yn hytrach na thrwy barhau i'w ddefnyddio, caiff ei ailddosbarthu fel ased i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbrisio ar unwaith cyn ailddosbarthu, ac yna'i gario ar yr isaf o'r swm hwn a'r gwerth teg wedi tynnu'r costau sy'n codi wrth werthu'r eitem. Lle mae yna ostyngiad yn y gwerth teg

wedi tynnu'r costau gwerthu, caiff y golled ei gosod yn y llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff enillion mewn gwerth teg eu cydnabod dim ond hyd at swm unrhyw golledion a nodwyd yn flaenorol yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau. Ni chodir dibrisiant ar asedau i'w gwerthu.

Os nad yw asedau yn bodloni'r meini prawf ar gyfer eu dosbarthu fel asedau i'w gwerthu mwyach, cânt eu hailddosbarthu fel asedau anghyfredol a'u prisio ar swm isaf eu swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu fel asedau i'w gwerthu; eu haddasu er mwyn ystyried dibrisiant, amorteiddiad neu ailbrisiadau a fyddai wedi cael eu nodi pe na fyddent wedi cael eu dosbarthu fel asedau i'w gwerthu, a'u swm adferadwy ar y dyddiad y gwneir y penderfyniad i beidio â'u gwerthu. Ni chaiff asedau sydd yn mynd i gael eu gwaredu neu sgrapio eu hailddosbarthu fel asedau a ddelir i'w gwerthu.

Wrth waredu ased neu ddatgomisiynu ased, nodir swm cario'r ased yn y Fantolen (boed yn eiddo, peiriant neu gyfarpar neu'n asedau i'w gwerthu) yn y llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r golled neu'r enillion adeg gwaredu. Caiff unrhyw symiau sy'n codi o waredu (os oes symiau o'r fath yn codi) eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu golled wrth waredu (h.y. eu gosod fel swm net yn erbyn gwerth cario'r ased adeg ei waredu). Caiff unrhyw enillion ailbrisiad a gronnwyd ar gyfer yr ased yn Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn eu trosglwyddo i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf.

Caiff symiau a dderbyniwyd ar gyfer ased a waredwyd eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf. Mae balans y derbyniadau yn cael ei gadw yn y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn a gellir ei ddefnyddio ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd yn unig neu ei neilltuo i ostwng angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthyg (y gofynion cyllido cyfalaf). Caiff derbyniadau eu priodoli i'r Gronfa Wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Ni ellir trin derbyniadau dan £10,000 a derbyniadau amrywiol nad ydynt yn gysylltiedig â gwaredu asedau fel eitemau cyfalaf a dylent gael eu credydu i'r CIES.

xiv. Darpariaethau, Rhwymedigaethau Digwyddiadol ac Asedau Digwyddiadol

- Darpariaethau

Gwneir darpariaethau yn sgil digwyddiad sy'n rhoi ymrwymiad cyfreithiol neu ddeongliadol ar yr Awdurdod, a honno, yn ôl pob tebyg, yn gofyn am setliad trwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial i wasanaethau, a lle gellir rhoi amcangyfrif dibynadwy o swm yr ymrwymiad. Codir tâl am ddarpariaethau ar y llinell gwasanaeth briodol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny ar ffurf traul yn y flwyddyn y daw'r Awdurdod yn ymwybodol o'r ymrwymiad, a chânt eu mesur ar yr amcangyfrif gorau o'r gwariant gofynnol i setlo'r ymrwymiad, ar ddyddiad y fantolen, gan ystyried risgiau ac elfennau ansicr perthnasol

Pan wneir y taliadau yn y pen draw, cânt eu codi i'r ddarpariaeth sy'n cael ei chario yn y Fantolen. Adolygir setliadau amcangyfrifedig ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol - lle y daw'n llai na thebygol y bydd trosglwyddo buddion economaidd 'nawr yn ofynnol (neu lle ceir setliad is na'r disgwyl), caiff y ddarpariaeth ei thynnu yn ôl a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol. Lle disgwylir y bydd rhan o'r taliad sy'n ofynnol i setlo darpariaeth, neu'r taliad cyfan, yn cael ei adfer oddi wrth barti arall (e.e. trwy hawliad yswiriant), cydnabyddir bod hyn yn incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol dim ond os ydyw fwy neu lai yn sicr y ceir ad-daliad os bydd yr Awdurdod yn setlo'r ymrwymiad.

- Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn codi yn sgil digwyddiad sy'n rhoi ymrwymiad posibl ar yr Awdurdod, y bydd ei bodolaeth yn cael ei chadarnhau yn sgil digwyddiadau ansicr yn y

dyfodol, nad ydynt o fewn rheolaeth lwyr yr Awdurdod. Mae rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond nid yw'n debygol y bydd all-lif o adnoddau yn ofynnol, neu ni all swm yr ymrwymiad gael ei fesur yn ddibynadwy.

Ni chydnabyddir rhwymedigaethau digwyddiadol yn y Fantolen, ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

- Asedau Digwyddiadol

Mae ased digwyddiadol yn codi yn sgil digwyddiad sy'n rhoi ased posibl i'r Awdurdod, y bydd ei fodolaeth yn cael ei gadarnhau yn sgil digwyddiadau ansicr yn y dyfodol, nad ydynt o fewn rheolaeth lwyr yr Awdurdod.

Ni chydnabyddir asedau digwyddiadol yn y Fantolen, ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon pan fo'n debygol y bydd yna fewnlif o fuddion economaidd neu botensial i wasanaethau.

xv. Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r Awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel arian wrth gefn at ddibenion polisi'r dyfodol neu argyfyngau posibl. Caiff cronfeydd wrth gefn eu creu trwy drosglwyddo symiau allan o Falans y Gronfa Gyffredinol. Ceir esboniad ar gyfer y cronfeydd wrth gefn hyn yn y nodiadau perthnasol i'r Fantolen.
Cedwir cronfeydd wrth gefn penodol er mwyn rheoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, trethiant lleol, buddion ymddeoliad a chyflogeion, ac nid ydynt yn cynrychioli adnoddau y gall yr Awdurdod eu defnyddio.

xvi. Treth Ar Werth (TAW)

Caiff y TAW sy'n daladwy ei chynnwys fel traul dim ond i'r graddau nad yw'n adferadwy gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Caiff y TAW sy'n dderbyniadwy ei heithrio o'r incwm.

Nodyn 2 – Safonau Cyfrifyddu a Gyhoeddwyd ond Nas Mabwysiadwyd Hyd Yma

Mae'n ofynnol i Awdurdodau ddatgelu gwybodaeth sy'n gysylltiedig ag effaith debygol newid cyfrifyddu a fydd yn ofynnol o ganlyniad i safon newydd a gyhoeddwyd ond nas mabwysiadwyd hyd yma gan y Cod Ymarfer. Mae'r newidiadau cyfrifyddu a gyflwynwyd yng Nghod 2017-18 yn ymwneud â diwygiad i'r broses o adrodd ar gostau trafodiadau cynllun y gronfa bensiwn, a diwygiad i'r broses o adrodd ar grynodiad buddsoddiadau. Ni ddisgwylir y bydd yr un o'r elfennau hyn yn cael effaith o bwys ar yr Awdurdod ac ni fydd yn ofynnol ailddatgan datganiadau ariannol y flwyddyn hon yn 2017-18.

Nodyn 3 – Dyfarniadau Beirniadol o ran Cymhwyso Polisïau Cyfrifyddu

Wrth gymhwyso'r polisïau cyfrifyddu a nodir yn y Polisïau Cyfrifyddu, bu'n rhaid i'r Awdurdod wneud dyfarniadau penodol am drafodiadau cymhleth neu'r rheiny a oedd yn cynnwys

ansicrwydd ynghylch digwyddiadau yn y dyfodol. Mae'r dyfarniadau beirniadol a wnaed yn y Datganiad o Gyfrifon fel a ganlyn:

- Mae yna gryn ansicrwydd ynghylch lefel y cyllid yn y dyfodol ar gyfer llywodraeth leol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi pennu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i awgrymu effaith andwyol bosibl ar asedau'r Awdurdod, o ganlyniad i'r angen i leihau lefelau'r gwasanaethau a ddarperir.

Nodyn 4 – Tybiaethau a wnaed ynghylch y Dyfodol a Ffynonellau Pwysig Eraill o Ansicrwydd o ran Amcangyfrifon

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar dybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod ynghylch y dyfodol, neu sydd, fel arall, yn ansicr. Gwneir amcangyfrifon trwy ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu balansau yn gwbl sicr, gallai'r gwir ganlyniadau fod yn sylweddol wahanol i'r tybiaethau a'r amcangyfrifon.

Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar – Caiff asedau anghyfredol eu dibrisio dros oesau defnyddiol sy'n ddibynnol ar dybiaethau ynghylch lefel yr atgyweiriadau a'r gwaith cynnal a chadw a fydd yn codi mewn perthynas ag asedau unigol. Mae'r hinsawdd economaidd sydd ohoni yn golygu nad oes sicrwydd y bydd yr Awdurdod yn gallu cynnal ei wariant cyfredol ar atgyweiriadau a gwaith chynnal a chadw, gan fwrw amheuaeth ar yr oesau defnyddiol a bennir ar gyfer yr asedau. Os bydd oes ddefnyddiol yr ased yn lleihau, bydd dibrisiant yn cynyddu a bydd swm cario'r asedau yn gostwng.

Rhwymedigaethau pensiynau - Mae amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net ar gyfer talu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n gysylltiedig â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, rhagamcan o gyfradd cynnydd cyflogau, newidiadau o ran oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau, ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, y dychweliad sy'n ddisgwyliedig ar asedau'r gronfa bensiwn. Defnyddir Actiwarïaid Ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i'r Awdurdod am y tybiaethau i'w defnyddio. Gweler Nodyn 30 am ddadansoddiad o sensitifrwydd rhwymedigaethau pensiwn.

Nodyn 5 – Digwyddiadau Ar Ôl Dyddiad y Fantolen

Awdurdodwyd y Datganiad o Gyfrifon i'w gyhoeddi gan y Prif Swyddog Cyllid fel y dengys y dyddiad ar dudalen 8. Nid yw'r datganiadau ariannol na'r nodiadau yn adlewyrchu digwyddiadau ar ôl y dyddiad hwn. Lle'r oedd digwyddiadau a ddigwyddodd cyn y dyddiad hwn yn darparu gwybodaeth am y sefyllfa ar 31 Mawrth 2017, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi cael eu haddasu ym mhob ffordd berthnasol i adlewyrchu effaith yr wybodaeth hon.

Ni chafwyd unrhyw ddigwyddiadau o bwys ar ôl dyddiad y Fantolen.

Nodyn 6 – Nodyn i'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

	2016-17			
	Addasiadau Statudol Net i Gyfalaf	**Addasiadau Statudol Net i Bensiynau**	**Gwahaniaethau Eraill**	**Cyfanswm yr Addasiadau**
	£000	**£000**	**£000**	**£000**
Darparu Gwasanaethau Tân	2,942	(3,904)	3	(959)
Cost Net y Gwasanaethau	**2,942**	**(3,904)**	3	**(959)**
Incwm a Gwariant Arall	(2,332)	13,809	0	11,477
Gwahaniaeth rhwng y Tâl Statudol a'r Gwarged neu'r Diffyg yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**610**	**9,905**	3	**10,518**

	2015-16			
	Addasiadau Statudol Net i Gyfalaf	**Addasiadau Statudol Net i Bensiynau**	**Gwahaniaethau Eraill**	**Cyfanswm yr Addasiadau**
	£000	**£000**	**£000**	**£000**
Darparu Gwasanaethau Tân	4,694	(2,729)	69	**2,034**
Cost Net y Gwasanaethau	**4,694**	**(2,729)**	**69**	**2,034**
Incwm a Gwariant Arall	(2,245)	14,878	0	12,633
Gwahaniaeth rhwng y Tâl Statudol a'r Gwarged neu'r Diffyg yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**2,449**	**12,149**	**69**	**14,667**

Addasiadau Statudol Net i Gyfalaf – mae'r golofn hon yn ychwanegu enillion a cholledion dibrisiant a diffygiant ac ailbrisiad yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:

- Gwariant arall ar weithredu – mae'n addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf gyda throsglwyddiad incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddilëir ar gyfer yr asedau hynny.

- Incwm a gwariant cyllido a buddsoddi – y taliadau statudol ar gyfer cyllid cyfalaf h.y. caiff Darpariaeth Isafswm Refeniw a chyfraniadau refeniw eraill eu tynnu o incwm a gwariant arall gan nad oes modd codi tâl amdanynt dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.

- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol – caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm nad yw'n drethadwy dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Caiff grantiau refeniw eu haddasu o'r rheiny sy'n dderbyniadwy yn ystod y flwyddyn i'r rheiny sy'n dderbyniadwy heb amodau neu y bodlonwyd yr amodau ar eu cyfer trwy gydol y flwyddyn. Caiff y llinell Trethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol ei gredydu gyda

grantiau cyfalaf sy'n dderbyniadwy yn y flwyddyn heb amodau neu y bodlonwyd yr amodau ar eu cyfer yn ystod y flwyddyn.

Addasiadau Statudol Net i Bensiynau – Newid net ar gyfer incwm a gwariant sy'n gysylltiedig â phensiwn ar gyfer gwaredu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu Buddion Cyflogeion IAS 19:

- Ar gyfer Gwasanaethau, mae hyn yn cynrychioli cael gwared ar gyfraniadau pensiwn y cyflogwr gan yr Awdurdod fel y caniateir yn statudol a chyflwyno costau gwasanaeth cyfredol a chostau gwasanaeth yn y gorffennol yn eu lle.
- Ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi – caiff y llog net ar rwymedigaeth y buddion wedi'u diffinio ei osod yn erbyn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Gwahaniaethau Eraill rhwng symiau a ddebydir/gredydir i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r symiau sy'n daladwy/dderbyniadwy i'w cydnabod dan statud:

- Ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi, mae'r golofn gwahaniaethau arall yn nodi addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer y gwahaniaethau o ran amseru ar gyfer premiymau a gostyngiadau.
- Mae'r taliadau dan Drethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn sy'n drethadwy dan reoliadau statudol y rhagamcanwyd y byddai'n cael ei dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn a'r incwm a gydnabyddir dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth yn yr amseru gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael i ddwyn ymlaen mewn Gwargedion neu Ddiffygion yn y dyfodol ar y Gronfa Gasgliadau.

Nodyn 7 – Dadansoddiad o Wariant ac Incwm Fesul Natur

2015-16 £000		2016-17 £000
	Gwariant	
38,546	Costau Cyflogeion	36,679
10,861	Costau Gweithredu Eraill	11,081
7,370	Gwasanaethau Cymorth	7,811
4,694	Dibrisiant, Amorteiddio, Diffygiant ac Ailbrisiad	2,944
950	Llog a Dalwyd	548
12	Enillion neu golledion wrth waredu asedau	1
62,433	**Cyfanswm Gwariant**	**59,064**
	Incwm	
(1,416)	Ffioedd, Taliadau ac Incwm Arall Gwasanaethau	(1,607)
(27)	Llog ac Incwm o Fuddsoddiad	(35)
(43,769)	Ardollau gan Awdurdodau Unedol	(44,205)
(2,828)	Grantiau'r Llywodraeth, Cyfraniadau a Rhoddion	(2,926)
(48,040)	**Cyfanswm Incwm**	**(48,773)**
14,393	**(Gwarged) neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**	**10,291**

Nodyn 8 – Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o Dan Reoliadau

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn, yn unol ag arferion cyfrifyddu cywir i bennu'r adnoddau a nodir gan ddarpariaeth statudol yn rhai sydd ar gael i'r Awdurdod i ariannu gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol. Mae'r canlynol yn rhoi disgrifiad o'r cronfeydd wrth gefn y gwneir yr addasiadau yn eu herbyn.

- Balans y Gronfa Gyffredinol – Y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol i holl dderbyniadau unrhyw Awdurdod gael eu talu iddi. Allan o'r Gronfa hon hefyd y telir holl rwymedigaethau'r Awdurdod, ac eithrio i'r graddau lle y mae rheolau statudol yn nodi'n wahanol. Gall y rheolau hefyd nodi'r flwyddyn ariannol pan ddylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol, ac ni fydd hyn o reidrwydd yn unol ag arferion cyfrifyddu cywir. Felly, mae Balans y Gronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi ei rymuso'n statudol i'w gwario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu'r diffyg yn yr adnoddau y mae'n ofynnol i'r Awdurdod eu hadfer) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

- Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf – lle cedwir yr elw o waredu tir ac asedau anghyfredol eraill, sydd wedi'u hatal trwy statud rhag cael eu defnyddio mewn unrhyw ffordd heblaw am i ariannu gwariant cyfalaf newydd, neu i gael eu gosod o'r neilltu i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae balans y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i gael eu defnyddio at y dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

2015-16					2016-17			
Cronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	**Derbyniadau Cyfalaf**	**Cronfeydd Wrth Gefn Defn'wy**	**Cronfeydd Wrth Gefn Annefn'wy**	**Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Reoliadau**	**Cronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi**	**Derbyniadau Cyfalaf**	**Cronfeydd Wrth Gefn Defn'wy**	**Cronfeydd Wrth Gefn Annefn'wy**
£000	**£000**	**£000**	**£000**		**£000**	**£000**	**£000**	**£000**
(3,407)	0	**(3,407)**	**3,407**	Dibrisiant	(2,691)	0	**(2,691)**	**2,691**
(21)	0	**(21)**	**21**	Diffygiant a Diffyg Cynnydd Enillion/Colledion	(225)	0	**(225)**	**225**
(1,243)	0	**(1,243)**	**1,243**	Ailbrisiad	0	0	**0**	**0**
(21)	0	**(21)**	**21**	Amorteiddio Anghyffyrddadwy	(27)	0	**(27)**	**27**
(12)	(11)	**(23)**	**23**	Gwaredu asedau anghyfredol	(1)	(35)	**(36)**	**36**
(3)	0	**(3)**	**3**	Amrywiol	1	0	**1**	**(1)**
0	0	**0**	**0**	Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi a Ariennir gydag Arian Cyfalaf	782	0	**782**	**(782)**
0	0	**0**	**0**	Rhoddion a Ariennir gydag Arian Cyfalaf	52	0	**52**	**(52)**
160	0	**160**	**(160)**	Grantiau a Ariennir gydag Arian Cyfalaf	0	0	**0**	**0**
0	590	**590**	**(590)**	Derbyniadau ar Ariennir gydag Arian Cyfalaf	0	35	**35**	**(35)**
0	0	**0**	**0**	Derbyniadau Cyfalaf	0	0	**0**	**0**
2,097	0	**2,097**	**(2,097)**	Cyfalaf Ariannu Darpariaeth Isafswm Refeniw	1,499	0	**1,499**	**(1,499)**
(2,450)	579	(1,871)	1,871		(610)	0	(610)	610
(27,238)	0	**(27,238)**	**27,238**	Gwrthdroi buddiannau ymddeoliad yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(24,542)	0	**(24,542)**	**24,542**
15,090	0	**15,090**	**(15,090)**	Cyfraniadau Pensiwn y Cyflogwr a thaliadau i bensiynwyr	14,637	0	**14,637**	**(14,637)**
(12,148)	0	(12,148)	12,148		(9,905)	0	(9,905)	9,905
(69)	0	**(69)**	**69**	Symudiad mewn Ôl-groniadau Absenoldeb a Gronnwyd	(3)	0	**(3)**	**3**
(14,667)	**579**	**(14,088)**	**14,088**	**Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido o dan reoliadau**	**(10,518)**	**0**	**(10,518)**	**10,518**

Nodyn 9 – Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy

	Balans ar 1 Ebrill 2015	Trosglwyddiadau I Mewn 2015-16	Trosglwyddiadau Allan 2015-16	Balans ar 31 Mawrth 2016	Trosglwyddiadau i Mewn 2016-17	Trosglwyddiadau Allan 2016-17	Dyraniadau i Gyfalaf	*Trosglwyddiad Rhwng Cronfeydd Wrth Gefn	Balans ar 31 Mawrth 2017
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans y Gronfa Gyffredinol	**0**	**0**	**0**	**0**	**(578)**	**0**	**0**	**217**	**(361)**
Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi:									
Cronfa Buddsoddi i Arbed	(1,605)	0	357	**(1,248)**	0	217	168	(301)	**(1,164)**
Darpariaeth Isafswm Refeniw	0	0	0	**0**	(648)	0	0	0	**(648)**
Y Gronfa Gyfalaf	0	0	0	**0**	0	0	0	(1,000)	**(1,000)**
Digwyddiadau Mawr	(323)	(77)	0	**(400)**	0	0	0	0	**(400)**
Codi Arian ac Incwm Amrywiol wedi'i Glustnodi	(192)	(407)	11	**(588)**	0	0	0	166	**(422)**
Cronfa Wrth Gefn ar gyfer Cydraddoli Ardollau	(1,000)	0	170	**(830)**	0	0	0	(170)	**(1,000)**
Meddalwedd a Chyfathrebu	(998)	(938)	272	**(1,664)**	0	0	114	50	**(1,500)**
Rheoli Risg	(1,150)	(36)	336	**(850)**	0	0	0	350	**(500)**
Rheoli Newid – Cyflogeion a Phensiynau	(1,673)	(700)	412	**(1,961)**	0	0	0	(39)	**(2,000)**
Prosiectau Cynaliadwyedd a'r Amgylchedd	(41)	(1)	0	**(42)**	0	0	0	42	**0**
Prosiectau Ymgynghori a Newid Prosesau	(203)	0	0	**(203)**	0	0	0	203	**0**
Hyfforddiant Gweithredol	(130)	0	0	**(130)**	0	0	0	130	**0**
Adnewyddu Cerbydau, Peiriannau a Chyfarpar	(335)	(72)	55	**(352)**	0	0	0	352	**0**
Rheoli Newid – Adeiladau ac Addasiadau	(844)	(81)	425	**(500)**	0	0	500	0	**0**
Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	**(8,494)**	**(2,312)**	**2,038**	**(8,768)**	**(648)**	**217**	**782**	**(217)**	**(8,634)**
Derbyniadau Cyfalaf	**(579)**	**(11)**	**590**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

*Ar 31 Mawrth 2017, adolygwyd pob Cronfa Wrth Gefn wedi'i Chlustnodi o ran diben a digonolrwydd, a lleihawyd nifer y Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi sydd gan yr Awdurdod.

Ceir trosolwg manwl o ddiben y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy sydd gan yr Awdurdod yn y tabl isod:

Enw	**Diben**
Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfa Wrth Gefn Heb ei Chlustnodi a gedwir i liniaru effaith argyfyngau, i atredeg effaith digwyddiadau nad oedd modd eu rhagweld.
Cydraddoli Ardollau	Defnyddir i lyfnhau'r newidiadau yn yr ardoll a godir bob blwyddyn ar yr Awdurdodau Unedol cyfansoddol.
Buddsoddi i Arbed	Cedwir i ddarparu adnoddau i alluogi'r Awdurdod i fuddsoddi yn y gwaith o drawsnewid ei wasanaethau a sicrhau gostyngiadau/arbedion ar gost yn y dyfodol.
Y Gronfa Gyfalaf	Cedwir i ddarparu adnoddau ychwanegol ar gyfer y rhaglen gyfalaf, gan gynnig hyblygrwydd wrth ariannu buddsoddiad cyfalaf.
Digwyddiadau Mawr	Cyllid a neilltuir ar gyfer digwyddiadau sy'n codi unwaith yn unig y tu allan i weithgarwch arferol darparu gwasanaethau. Ail-gyflenwir gydag arian o'r gyllideb sylfaenol yn y dyfodol i gynnal y lefel angenrheidiol ar gyfer rheoli digwyddiadau mawr.
Codi Arian ac Incwm Amrywiol wedi'i Glustnodi	Gwarged sy'n deillio o amrywiol gynlluniau e.e. cynllun aberthu cyflog i lesio car a digwyddiadau codi arian i'w ddefnyddio at ddibenion penodol
Meddalwedd a Chyfathrebu	Cedwir i ddarparu adnoddau i ariannu buddsoddiad yn y seilwaith TGCh sy'n codi unwaith yn unig, ac ar gyfer rhwydwaith y gwasanaethau brys yn y dyfodol.
Rheoli Risg	Cedwir ar gyfer unrhyw achosion lle y mae'r Awdurdod yn agored i hawliadau dan ei drefniadau yswiriant; i ddarparu hyblygrwydd i roi sylw i natur gyfnewidiol y farchnad yswiriant ac i ddarparu adnoddau er mwyn cymryd unrhyw gamau i wella sefyllfa'r Awdurdod o ran y risgiau y mae'n agored iddynt.
Darpariaeth Isafswm Refeniw	Ar hyn o bryd mae Llywodraeth Cymru yn adolygu'r canllawiau i'r Ddarpariaeth Isafswm Incwm a theimlir y byddai'n ddarbodus sefydlu Cronfa Wrth Gefn wedi'i Chlustnodi i ddiogelu'r Awdurdod rhag effaith newidiadau posibl i'r canllawiau.
Derbyniadau Cyfalaf	Cedwir elw o werthu asedau ac mae ar gael i ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol.

Nodyn 10 – Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi

2015-16 £000		2016-17 £000
950	Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg*	548
14,878	Llog net ar rwymedigaeth (ased) net y buddion wedi'u diffinio	13,809
(27)	Llog sy'n dderbyniadwy ac incwm tebyg	(35)
15,801	**Cyfanswm**	**14,322**

*mae 2016-17 yn cynnwys credyd llog o £331 mil sy'n ganlyniad i ail-negodi Lesoedd Cyllid ar gyfer cymalau torri.

Nodyn 11 – Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol

2015-16 £000		2016-17 £000
(43,769)	Ardollau gan awdurdodau cyfansoddol	(44,205)
(160)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	(52)
(43,929)	**Cyfanswm**	**(44,257)**

Nodyn 12 – Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

Symudiadau hyd nes 31 Mawrth 2017	Tir ac Adeiladau	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn a Chyfarpar	Asedau Seilwaith	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	Cyfanswm Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar
	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad					
Ar 31 Mawrth 2016	50,757	27,792	317	1,122	**79,988**
Addasiadau'r Flwyddyn Flaenorol*	0	(6,905)	0	0	(6,905)
ar 1 Ebrill 2016	50,757	20,887	317	1,122	73,083
Ychwanegiadau	1,289	2,426	0	0	**3,715**
Diffygiant	(225)	0	0	0	**(225)**
Cynnydd/(gostyngiad) o ganlyniad i Ailbrisio	0	0	0	0	**0**
Datgydnabod – gwaredu	0	(680)	0	0	**(680)**
Ailddosbarthu a throsglwyddo	1,122	0	0	(1,122)	**0**
ar 31 Mawrth 2017	**52,943**	**22,633**	**317**	**0**	**75,893**
Dibrisiant a Diffygiant a Gronnwyd					
ar 31 Mawrth 2016	(1,169)	(19,782)	(84)	0	**(21,035)**
Addasiad y Flwyddyn Flaenorol*	0	6,843	0	0	**6,843**
ar 1 Ebrill 2016	(1,169)	(12,939)	(84)	0	**(14,192)**
Dibrisiant a osodir yn erbyn y Gwarged/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(1,181)	(1,502)	(8)	0	**(2,691)**
Datgydnabod – gwaredu	0	670	0	0	**670**
ar 31 Mawrth 2017	**(2,350)**	**(13,771)**	**(92)**	**0**	**(16,213)**
Gwerth Net ar Bapur					
ar 31 Mawrth 2016	**49,588**	**8,010**	**233**	**1,122**	**58,953**
Ar 1 Ebrill 2016	**49,588**	**7,948**	**233**	**1,122**	**58,891**
ar 31 Mawrth 2017	**50,593**	**8,862**	**225**	**0**	**59,680**

* Addasiad y Flwyddyn Flaenorol

Wrth i swyddogion adolygu'r Gofrestr Asedau, nodwyd asedau anghyfredol nad ydynt yn eiddo i'r Awdurdod mwyach am iddynt gael eu gwaredu neu sgrapio. Cwblheir ymarfer dilysu bob blwyddyn ar gyfer yr holl asedau, ond mewn camgymeriad collwyd nifer o asedau yn ystod blynyddoedd blaenorol. Dylid tynnu asedau sy'n cael eu gwaredu neu sgrapio oddi ar y Gofrestr Asedau a chyfrif amdanynt yn y flwyddyn berthnasol. Serch hynny, ni fu'n bosibl gweld pryd y cafodd yr asedau hyn eu gwaredu neu sgrapio ac felly nid yw'n ymarferol ailddatgan yn ôl-weithredol. O ganlyniad, tynnwyd yr asedau a nodwyd oddi ar y Gofrestr Asedau o 1 Ebrill 2016 ac o ganlyniad gwnaed addasiad o £62 mil i'r Gwerth Net ar Bapur agoriadol (Gwerth Gros ar Bapur £6,905 mil wedi tynnu'r Dibrisiant Cronedig o £6,843 mil).

Symudiadau hyd nes 31 Mawrth 2016	Tir ac Adeiladau	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn a Chyfarpar	Asedau Seilwaith	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	Cyfanswm Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar
	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad					
ar 1 Ebrill 2015	60,294	29,033	317	130	**89,774**
Ychwanegiadau	486	1,971	0	992	**3,449**
Diffygiant	(21)	0	0	0	**(21)**
Cynnydd/(gostyngiad) o ganlyniad i Ailbrisio	(10,002)	0	0	0	**(10,002)**
Datgydnabod - arall	0	(3,212)	0	0	**(3,212)**
ar 31 Mawrth 2016	**50,757**	**27,792**	**317**	**1,122**	**79,988**
Dibrisiant a Diffygiant a Gronnwyd					
ar 1 Ebrill 2015	(4,272)	(20,739)	(76)	0	**(25,087)**
Tâl dibrisiant	(1,167)	(2,232)	(8)	0	**(3,407)**
Dibrisiant a leihawyd parthed Ailbrisiadau	4,270	0	0	0	**4,270**
Datgydnabod – gwaredu	0	3,189	0	0	**3,189**
ar 31 Mawrth 2016	**(1,169)**	**(19,782)**	**(84)**	**0**	**(21,035)**
Gwerth Net ar Bapur					
ar 31 Mawrth 2016	**49,588**	**8,010**	**233**	**1,122**	**58,953**
ar 31 Mawrth 2015	**56,022**	**8,294**	**241**	**130**	**64,687**

Rhwymedigaethau Cyfalaf

Ar 31 Mawrth 2017, roedd ymrwymiad mawr yr Awdurdod fel a ganlyn:

- £373 mil – Cyfarpar Diogelu Personol Amlswyddogaeth
- £117 mil – Cerbydau Gweithredol

Ailbrisio

Mae'r Awdurdod yn ailbrisio ei Dir ac Adeiladau o leiaf unwaith bob pum mlynedd, a chynhaliwyd y prisiad diwethaf ar 1 Ebrill 2015.

Dim ond un eiddo a ail-brisiwyd yn 2016-17, sef Gorsaf Dân Aberystwyth a adeiladwyd o'r newydd. Cynhaliwyd yr ailbrisiad gan aelod o Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig, a gyflogwyd gan Gyngor Sir Gâr. Cynhaliwyd yr ailbrisiad yn unol â'r fethodoleg a'r seiliau ar gyfer amcangyfrif a nodir yn safonau proffesiynol Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig.

Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar Anweithredol (Asedau Dros Ben)
Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau dros ben.

Nodyn 13 – Asedau Anghyffyrddadwy

Mae'r Awdurdod yn gwneud cyfrif am ei feddalwedd fel asedau anghyffyrddadwy, i'r graddau nad yw'r feddalwedd yn rhan annatod o system TG benodol, ac y gwneir cyfrif amdani yn rhan o'r eitem galedwedd o eiddo, peiriannau a chyfarpar. Mae'r asedau anghyffyrddadwy yn cynnwys trwyddedau a brynwyd a meddalwedd a grëwyd yn fewnol.

Pennir oes ddefnyddiol benodol ar gyfer pob meddalwedd, a hynny'n seiliedig ar asesiadau o'r cyfnod y disgwylir i'r feddalwedd fod o ddefnydd i'r Awdurdod. Yr oes ddefnyddiol a nodwyd ar gyfer y cyfresi pwysig o feddalwedd a ddefnyddir gan yr Awdurdod yw 10 mlynedd.

Mae'r symudiad ar falansau Asedau Anghyffyrddadwy yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

2015-16 £000		**2016-17 £000**
	Gwerth Gros ar Bapur	
270	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	304
34	Ychwanegiadau	282
0	Datgydnabod	(41)
304	**Balans wrth gau ar 31 Mawrth**	**545**
	Amorteiddiad Cronedig	
(77)	Ar 1 Ebrill	(98)
(21)	Amorteiddiad	(27)
0	Datgydnabod	12
(98)	**Balans wrth gau ar 31 Mawrth**	**(113)**
	Gwerth Net ar Bapur	
193	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	206
206	Balans wrth Gau ar 31 Mawrth	432

Nodyn 14 – Offerynnau Ariannol

Caiff y categorïau canlynol o Offerynnau Ariannol eu cario yn y Fantolen:

	Hirdymor 31 Mawrth 2016 £000	Hirdymor 31 Mawrth 2017 £000	Wedi'i ailddatgan * Cyfredol 31 Mawrth 2016 £000	Cyfredol 31 Mawrth 2017 £000
Cyfanswm y Buddsoddiadau	**0**	**0**	**0**	**0**
Cyfanswm y Dyledwyr	**298**	**308**	**7,176**	**5,685**
Benthyciadau				
Rhwymedigaethau ariannol ar gost amorteiddiedig	(16,770)	(16,529)	(4,280)	(382)
Llog Cronedig	0	0	(69)	(53)
Cyfanswm Benthyciadau	**(16,770)**	**(16,529)**	**(4,349)**	**(435)**
Cyfanswm Rhwymedigaethau'r Lesoedd Cyllid	**(5,787)**	**(4,819)**	**(998)**	**(784)**
Credydwyr:				
Rhwymedigaethau ariannol wedi'u cario ar swm y contract			(4,785)	(4,066)

*Ailddatganwyd oherwydd cyfeiliornad yn nodyn datgeliad fersiwn derfynol Datganiad o Gyfrifon 2015-16

Incwm, Gwariant. Enillion a Cholledion

	2015-16		2016-17	
	Rhwymedigaethau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol: Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy £000	Rhwymedigaethau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol: Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy £000
Cost y llog	950	0	548	0
Cyfanswm y draul yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	**950**	**0**	**548**	**0**
Incwm llog	0	(27)	0	(35)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	**0**	**(27)**	**0**	**(35)**
(Cynnydd)/colled net ar gyfer y flwyddyn	**950**	**(27)**	**548**	**(35)**

Offerynnau Ariannol – Gwerth Teg

Caiff rhwymedigaethau ariannol ac asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a symiau derbyniadwy eu cario ar y Fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/rhwymedigaethau hirdymor gyda llog cronedig mewn asedau/rhwymedigaethau cyfredol). Gellir asesu'r gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llifoedd arian parod sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r tybiaethau canlynol:

- Ar gyfer benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) a benthyciadau eraill sy'n daladwy, defnyddiwyd benthyciadau gan y PWLB er mwyn darparu'r gwerth teg o dan weithdrefnau adfer dyledion y PWLB;
- Ni chydnabyddir unrhyw ad-daliad cynnar na diffygiant;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm sy'n dderbyniadwy trwy fasnach neu fel arall, ystyrir mai'r gwerth teg yw'r swm cario neu'r swm y codir tâl amdano;
- Ystyrir mai gwerth teg swm sy'n dderbyniadwy trwy fasnach neu fel arall yw'r swm sydd ar yr anfoneb neu y codir tâl amdano.

Mae'r gwerthoedd teg a gyfrifwyd fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2016		**31 Mawrth 2017**	
	Swm Cario £000	**Gwerth Teg £000**	**Swm Cario £000**	**Gwerth Teg £000**
Credydwyr Hirdymor - PWLB	20,746	25,371	16,466	22,333
Dyled nad yw i'r PWLB	304	am	445	am
Cyfanswm	**21,050**	**25,371**	**16,911**	**22,333**

Mae'r gwerth teg yn fwy na'r swm cario oherwydd codir premiwm ad-daliad cynnar os ad-delir y ddyled i'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn gynnar; mae'r gwerth teg yn ystyried y premiwm ar gyfer ad-daliad cynnar. Mae benthyciadau ar lefel 2 yn yr Hierarchaeth Gwerth Teg, hynny yw, cânt eu prisio ar brisiau sy'n weladwy, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.

Nodyn 15 – Dyledwyr

31 Mawrth 2016 £000	**Dyledwyr Byrdymor**	**31 Mawrth 2017 £000**
6,928	Cyrff y Llywodraeth Ganolog	4,564
174	Awdurdodau Lleol Eraill	452
21	Cyrff y GIG	164
105	Endidau ac Unigolion Eraill	452
36	Taliadau Ymlaen Llaw	449
(88)	Darpariaeth ar gyfer drwgddyledion na ellir eu Hadennill	(396)
7,176	**Cyfanswm y Dyledwyr**	**5,685**

31 Mawrth 2016 £000	Dyledwyr Hirdymor	31 Mawrth 2017 £000
98	Awdurdodau Lleol Eraill	98
200	Endidau ac Unigolion Eraill	210
298	**Cyfanswm y Dyledwyr**	**308**

Nodyn 16 – Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod

31 Mawrth 2016 £000		31 Mawrth 2017 £000
10,342	Arian Parod a Balansau Banc	4,561
0	Gorddrafft Banc	0
10,342	**Cyfanswm Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod**	**4,561**

Nodyn 17 – Credydwyr

31 Mawrth 2016 £000		31 Mawrth 2017 £000
(1,399)	Cyrff y Llywodraeth Ganolog	(977)
(750)	Awdurdodau Lleol Eraill	(979)
(2,636)	Endidau ac Unigolion Eraill	(2,105)
0	Derbyniadau Ymlaen Llaw	(5)
(4,785)	**Cyfanswm y Credydwyr**	**(4,066)**

Nodyn 18 – Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy

31 Mawrth 2016 £000	Addasiad Cyn Cyfnod £000	1 Ebrill 2016 £000		31 Mawrth 2017 £000
(16,078)	0	(16,078)	Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	(15,685)
(20,608)	62	(20,546)	Cyfrif Addasu'r Cyfalaf	(20,328)
391,976	0	391,976	Cronfa Bensiwn Wrth Gefn	474,770
648	0	648	Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd	651
355,938	**62**	**356,000**	**Cyfanswm**	**439,408**

Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn

Yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn cedwir unrhyw enillion a wneir gan yr Awdurdod o ganlyniad i gynnydd yng ngwerth ei eiddo, peiriannau a chyfarpar ac asedau anghyffyrddadwy.

Bydd y balans yn gostwng pan fydd asedau sydd ag enillion cronedig:

- yn cael eu hailbrisio ac yn lleihau o ran gwerth neu'n ddiffygiol, a'r enillion yn cael eu colli
- yn cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiant, neu
- yn cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Mae'r Gronfa Wrth Gefn yn cadw'r enillion o ganlyniad i ailbrisiad sydd wedi cronni er 1 Ebrill 2007 yn unig, sef y dyddiad y crëwyd y Gronfa Wrth Gefn. Caiff enillion cronedig a gododd cyn y dyddiad hwnnw eu cyfuno yn y balans ar Gyfrif Addasu'r Cyfalaf.

2015-16 **£000**		**2016-17 £000**
(20,960)	**Balans 1 Ebrill**	(16,078)
(4,751)	Ailbrisiad ar i fyny ar gyfer asedau	0
9,240	Ni chodir tâl am ailbrisiad ar i lawr ar gyfer asedau na cholledion oherwydd diffygiant ar y Gwarged na'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0
4,489	**Ni chaiff gwarged na diffyg sy'n codi trwy ailbrisio asedau anghyfredol eu gosod yn erbyn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**	**0**
393	Y gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant cost hanesyddol	393
0	Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a waredwyd	0
393	**Y swm a ddilëir i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf**	**393**
(16,078)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(15,685)**

Cyfrif Addasu'r Cyfalaf

Mae Cyfrif Addasu'r Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau o ran amseriad sy'n codi o ganlyniad i drefniadau cyfrifyddu gwahanol ar gyfer defnyddio asedau anghyfredol, ac ar gyfer cyllido'r gwaith o gaffael neu adeiladu'r asedau hynny, neu ychwanegu atynt, o dan ddarpariaethau statudol. O'r Cyfrif hwn tynnir y gost o gaffael neu adeiladu neu gostau dilynol wrth osod costau fel dibrisiant, colledion oherwydd diffygiant ac amorteiddiadau yn erbyn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda phostiadau adfer o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn er mwyn trosi ffigurau cyfredol a gwerth teg yn sail costau hanesyddol). Caiff y Cyfrif ei gredydu â'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod i fod yn gyllid ar gyfer y costau caffael ac adeiladu a chostau dilynol.

Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi ac enillion, a gydnabyddir ar asedau rhoddedig sydd eto i'w defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion ailbrisio a gronnwyd ar eiddo, peiriannau a chyfarpar cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn i ddal enillion o'r fath.

2015-16 £000		**2016-17 £000**
(22,086)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(20,608)**
	***Addasiadau'r Flwyddyn Flaenorol:**	
0	Gwerth Net Asedau a waredwyd/sgrapiwyd ar Bapur	62
(22,086)	**Balans ar 1 Ebrill**	**(20,546)**
3,428	Taliadau ar gyfer dibrisiant a diffygiant ar asedau anghyfredol	2,916
1,243	Colledion ailbrisio ar asedau anghyfredol	0
21	Amorteiddio asedau anghyffyrddadwy	27
23	Symiau'r asedau anghyfredol a ddilëir wrth waredu neu werthu yn rhan o'r enillion/colledion o'u gwaredu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	36
3	Arall	0
4,718	Tynnu yn ôl eitemau sy'n berthnasol i wariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2,979
(393)	Symiau a Addaswyd ac a ddilëwyd o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	(393)
4,325	**Swm net a ddilëir o ran cost asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn**	**2,586**
(590)	Y defnydd o Gronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	(35)
(160)	Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac a ddefnyddiwyd ar gyfer cyllid cyfalaf	(52)
(2,097)	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf o Falans y Gronfa Gyffredinol	(1,499)
0	Gwariant Cyfalaf o Falans y Gronfa Gyffredinol	(782)
(2,847)	**Cyllid cyfalaf a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn:**	**(2,368)**
(20,608)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(20,328)**

Cronfa Pensiynau Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn yn amsugno'r gwahaniaethau o ran amseriad sy'n codi o ganlyniad i drefniadau cyfrifyddu gwahanol ar gyfer buddion ôl-gyflogaeth ac ar gyfer ariannu buddion yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn gwneud cyfrif am fuddion ôl-gyflogaeth yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, pan fydd y buddion yn cael eu hennill wrth i gyflogeion gronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddaru'r rhwymedigaethau a gydnabyddir i adlewyrchu chwyddiant, tybiaethau sy'n newid, ac enillion ar fuddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu, gan fod yr Awdurdod yn cyfrannu i'r cronfeydd pensiwn ar ran y cyflogeion neu, yn y pen draw, yn talu pensiynau y mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt. Felly, mae balans y debyd ar y Gronfa Pensiynau Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan gyn-gyflogeion a chyflogeion presennol a'r adnoddau a neilltuwyd gan yr Awdurdod i'w talu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi cael ei neilltuo pan ddaw'n amser talu'r buddion.

2015-16 £000		**2016-17 £000**
452,557	Balans ar 1 Ebrill	391,976
(72,789)	Ail-fesur (rhwymedigaeth)/ased net buddion wedi'u diffinio	72,890
27,238	Tynnu yn ôl eitemau sy'n berthnasol i fuddion ymddeoliad a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	24,542
(15,090)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(14,637)
60	Symudiadau eraill	(1)
391,976	**Balans ar 31 Mawrth**	**474,770**

Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd

Mae'r Cyfrif yr Absenoldebau a Gronnwyd yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai, fel arall, yn codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol o ganlyniad i gronni ar gyfer absenoldebau digolledol a enillwyd ond nas cymerwyd yn y flwyddyn, e.e. yr hawl i wyliau blynyddol wedi'i gario ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i'r effaith ar falans y Gronfa Gyffredinol gael ei gwrthbwyso gan drosglwyddiadau i'r Cyfrif ac allan ohono.

2015-16 £000		**2016-17 £000**
579	**Balans ar 1 Ebrill**	648
69	Mae'r swm ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol i swyddogion, a godir i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau, yn wahanol i'r gydnabyddiaeth ariannol a godir yn y flwyddyn, yn unol â gofynion statudol	3
648	**Balans ar 31 Mawrth**	**651**

Nodyn 19 – Datganiad Llif Arian o Weithgareddau Gweithredu

Mae'r llifoedd arian ar gyfer gweithgareddau gweithredu yn cynnwys yr eitemau canlynol:

2015-16 £000		2016-17 £000
(27)	Llog a Gafwyd	(35)
909	Llog a dalwyd	565

Mae'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau wedi cael ei addasu ar gyfer y symudiadau anariannol canlynol:

Wedi'i ailddatgan * 2015-16 £000		2016-17 £000
(3,407)	Dibrisiant	(2,691)
(1,264)	Diffygiant ac ailbrisiad am i lawr	(225)
(21)	Amorteiddiad	(27)
1,598	(Cynnydd)/gostyngiad o ran credydwyr	719
(5,199)	Cynnydd/(gostyngiad) o ran dyledwyr	(1,491)
120	Cynnydd/(gostyngiad) o ran rhestri eiddo	50
(12,148)	Symudiad yn y rhwymedigaeth pensiynau	(9,905)
(23)	Swm cario ymlaen asedau anghyfredol ac asedau anghyfredol i'w gwerthu, a werthwyd neu a ddatgydnabyddwyd	(36)
(41)	Symudiadau eraill nad ydynt yn arian parod a osodwyd yn erbyn y gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau	5
(20,385)	**Cyfanswm**	**(13,601)**

Mae'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau wedi cael ei addasu ar gyfer yr eitemau canlynol, sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido:

Wedi'i ailddatgan * 2015-16 £000		2016-17 £000
11	Enillion o ganlyniad i werthu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anghyffyrddadwy	35
11	**Cyfanswm**	35

*Diwygiwyd fformat y Datganiad Llif Arian ac roedd gofyn ailddatgan cymaryddion.

Nodyn 20 Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Buddsoddi

2015-16 £000		2016-17 £000
3,483	Prynu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anghyffyrddadwy	3,997
(11)	Enillion o ganlyniad i werthu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anghyffyrddadwy	(35)
0	Taliadau eraill ar gyfer gweithgarwch buddsoddi	10
3,472	**Llifau arian net o weithgareddau buddsoddi**	**3,972**

Nodyn 21 – Llif Arian o Weithgareddau Cyllido

2015-16 £000		2016-17 £000
(5,804)	Derbyniadau arian parod o ganlyniad i fenthyciadau byrdymor a hirdymor	(140)
(1,427)	Derbyniadau eraill o weithgareddau cyllido	(236)
944	Taliadau arian parod ar gyfer lleihau'r rhwymedigaethau sy'n weddill mewn perthynas â lesoedd cyllid	1,181
280	Ad-dalu benthyciadau byrdymor a hirdymor	4,279
(6,007)	**Llif arian net o weithgareddau cyllido**	**5,084**

Nodyn 22 – Lwfansau Aelodau

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau etholedig yn ystod y flwyddyn:

2015-16 £000		2016-17 £000
62	Cyflogau	54
12	Costau	10
74	**Cyfanswm Lwfansau Aelodau**	64

Nodyn 23 – Cydnabyddiaeth Ariannol i'r Swyddogion

Mae'r gydnabyddiaeth ariannol a dalwyd i uwch-gyflogeion yr Awdurdod fel a ganlyn:

	Nodyn Cyf		Cyflog, Ffioedd a Lwfansau	Taliadau Eraill	Lwfansau Costau	Budd Mewn Da*	Iawndal am Golli Swydd	Cyfraniad Pensiwn	Cyfanswm
			£	£	£	£	£	£	£
Prif Swyddog Tân	4	2016-17	129,646	0	140	6,967	0	10,749	**147,502**
		2015-16	144,229	3,953	108	1,319	0	37,786	**187,395**
Dirprwy Brif Swyddog Tân 1	5	2016-17	118,001	2,107	0	5,137	0	30,091	**155,336**
		2015-16	106,837	0	0	2,034	0	27,197	**136,068**
Dirprwy Brif Swyddog Tân 2	2	2016-17	0	0	0	0	0	0	**0**
		2015-16	4,376	0	0	0	0	1,116	**5,492**
Dirprwy Brif Swyddog Tân	3	2016-17	0	0	0	0	0	0	**0**
Dros Dro		2015-16	11,345	2,747	408	827	0	2,218	**17,545**
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol		2016-17	103,976	1,196	252	7,137	0	26,514	**139,075**
		2015-16	106,686	2,630	252	6,675	0	27,821	**144,064**
Prif Swyddog Cynorthwyol	1 a 6	2016-17	74,865	0	2,449	9,000	23,417**	11,484	**121,215**
(Cyfarwyddwr Adnoddau) 1		2015-16	85,504	0	715	10,973	0	13,717	**110,909**
Prif Swyddog Cynorthwyol Dros Dro	1 a 7	2016-17	23,428	0	350	1,573	0	3,795	**29,146**
(Cyfarwyddwr Adnoddau) 2		2015-16	13,930	1,421	213	596	0	2,435	**18,595**
Clerc		2016-17	22,281	0	514	0	0	3,610	**26,405**
		2015-16	19,817	0	683	0	0	3,171	**23,671**

* Mae Buddion Mewn Da yn ymwneud â lwfans ar gyfer cerbyd ar gynllun les car y Gwasanaeth. Cywirwyd y cyfrifiad ar gyfer Budd Mewn Da yn 2016-17.
** Cyflog yn lle rhybudd ac mae'n rhan o ddatgeliad y Pecyn Gadael.

Nodiadau

1. Yn wahanol i'r Uwch-swyddogion eraill, mae gofyn i' Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyfarwyddwr Adnoddau) 1 a'r Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyfarwyddwr Adnoddau) 2 brynu tanwydd car ar gyfer milltiroedd busnes ac yna hawlio'r costau hyn yn ôl.
2. Gadawodd Dirprwy Brif Swyddog Tân 2 yr Awdurdod ar 15 Ebrill 2015.
3. Gadawodd Dirprwy Brif Swyddog Dros Dro'r swydd ar 30 Ebrill 2015.
4. Gadawodd y Prif Swyddog Tân y Gwasanaeth o 18 Gorffennaf 2016 i 18 Awst 2016 ar ataliad cyflogaeth a gytunwyd gyda'r Awdurdod Tân.
5. Yn ganlyniad i ataliad y Prif Swyddog Tân, yn ystod y cyfnod rhwng 18 Gorffennaf ac 18 Awst 2016, derbyniodd y Dirprwy Brif Swyddog Tân honorariwm am gymryd ei le yn ystod y cyfnod hwn.
6. Gadawodd Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyfarwyddwr Adnoddau) 1 y swydd ar 31 Rhagfyr 2016 ar gyflog o £94,210. Cyfanswm y pecyn gadael hwn oedd £85,253, ac roedd yn cynnwys taliad yn lle rhybudd o £23,417 a straen actiwarïaid o £61,836 ar gyfer pensiwn. Deiliad y swydd oedd Swyddog A151 yr Awdurdod. O 1 Ionawr 2017 penodwyd Swyddog A151 trwy gwmni asiantaeth, Penna PLC. Y costau am y 3 mis hyd nes diwedd y flwyddyn oedd £38,025.
7. Penodwyd Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyfarwyddwr Adnoddau) 2 dros dro ar 1 Ionawr 2017 yn dilyn ymadawiad Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyfarwyddwr Adnoddau) 1, ar gyflog o £93,710.

Cydnabyddiaeth Ariannol Swyddogion

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill yr Awdurdod a oedd yn cael cydnabyddiaeth ariannol o dros £60,000 ar gyfer y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

	Nifer y Cyflogeion	
	2015-16	**2016-17**
£60,001 i £65,000	2	1
£65,001 i £70,000	3	1
£70,001 i £75,000	0	2
£75,001 i £80,000	2	2
Cyfanswm	**7**	**6**

Yn 2016-17, cymhareb y cyflog uchaf a delir i'r canolrif cyflog cyfwerth amser llawn, sef £29,640, yw 4.77:1 (yn 2015-16, canolrif cyflog cyfwerth amser llawn oedd £29,345, a'r gymhareb oedd 4.91:1).

Pecynnau Gadael

Band Costau Pecynnau Gadael (gan gynnwys taliadau arbennig)	**Nifer y diswyddiadau gorfodol**		**Nifer yr achosion eraill o adael y cytunwyd arnynt**		**Cyfanswm nifer y pecynnau gadael fesul band costau**		**Cyfanswm costau'r pecynnau gadael ymhob band (£)**	
	2015-16	**2016-17**	**2015-16**	**2016-17**	**2015-16**	**2016-17**	**2015-16**	**2016-17**
£0 i £20,000	0	0	0	1	0	1	0	17,070
£20,001 i £40,000	0	0	1	0	1	0	38,227	0
£40,001 i £60,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£60,001 i £80,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£80,001 i £100,000	0	0	0	1	0	1	0	85,253
£100,001 i £150,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£150,001 i £200,000	0	0	0	1	0	1	0	167,753
Cyfanswm y costau sydd wedi eu cynnwys yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**0**	**0**	**1**	**3**	**1**	**3**	**38,227**	**270,076**

Nodyn 24 – Costau'r Archwiliad Allanol

Mae'r ffioedd canlynol yn daladwy mewn perthynas ag archwilio'r Datganiad o Gyfrifon, arolygiadau statudol, a gwasanaethau eraill nad ydynt yn ymwneud â'r archwiliad, ac a ddarparwyd gan archwilwyr allanol yr Awdurdod:

2015-16 £000		2016-17 £000
	Ffioedd sy'n daladwy i archwilwyr allanol, o ran gwasanaethau archwilio allanol a wnaed gan yr archwilydd penodedig ar gyfer y flwyddyn am:	
151	Waith Archwilio Ariannol	59
16	Gwaith Archwilio Perfformiad	16
167	**Cyfanswm**	**75**

Roedd ffioedd 2015-16 yn seiliedig ar amcangyfrifon yn y flwyddyn flaenorol ac maent wedi eu hailddatgan i adlewyrchu'r ffioedd gwirioneddol. Amcangyfrifon yw'r ffigurau ar gyfer ffioedd 2016-17.

Nodyn 25 – Incwm Grant

Incwm Grant a Gredydwyd i Drethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol

2015-16 £000		2016-17 £000
(160)	Grantiau Cyfalaf a Rhoddion	(52)
(160)	**Cyfanswm**	**(52)**

Credydwyd i Wasanaethau

2015-16 £000		2016-17 £000
	Llywodraeth Cymru:	
(1,169)	Lleihau Risgiau Cymunedol.	(1,369)
(784)	Ariannu New Dimensions ac USAR	(749)
(592)	Fire Link	(592)
(35)	JIGSO	0
(58)	Y Cyd-grŵp Gwasanaethau Brys	(110)
(30)	Arall *	(54)
(2,668)	**Cyfanswm**	**(2,874)**

* Grantiau (cyllid allanol) eraill sy'n cynnwys cyllid ar gyfer prosiectau bach, na fyddant yn cael eu cynnal eto.

Mae'r holl grantiau, cyfraniadau a rhoddion a ddaeth i law wedi'u cydnabod yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod unrhyw amodau cysylltiedig wedi'u bodloni. Mae ffigur y grant yn cynnwys grantiau a ddaeth i law ar ran Gwasanaeth Tân ac Achub De

Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Caiff y grantiau hyn eu cofnodi fel taliadau o'u trosglwyddo i Wasanaethau eraill. Roedd Awdurdod Tân Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi gweithredu fel banciwr ar gyfer y tri Gwasanaeth o dan y trefniant hwn.

Derbyniodd yr Awdurdod y grantiau a'r rhoddion canlynol ond nid ydynt wedi eu cydnabod fel incwm eto, gan fod amodau ynghlwm wrthynt sy'n dweud y bydd yn rhaid dychwelyd yr arian neu'r eiddo at y rhoddwr oni fodlonir yr amodau. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

Rhwymedigaethau Cyfredol Derbyniadau Cyfalaf Ymlaen Llaw

2015-16 £000		2016-17 £000
0	Grant Achub o Ddŵr	(236)
0	Rhoddion	(10)
0	**Cyfanswm**	**(246)**

Nodyn 26 – Pârtïon Cysylltiedig

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodiadau perthnasol gyda phartïon cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli'r Awdurdod neu ddylanwadu arno, neu i gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodiadau hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu i ba raddau y cyfyngwyd ar yr Awdurdod, o bosibl, o ran ei allu i fargeinio'n rhydd â'r Partïon Cysylltiedig.

Llywodraeth Cymru
Mae Llywodraeth Cymru yn dylanwadu'n sylweddol ar weithrediadau cyffredinol yr Awdurdod – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo, ac yn darparu rhywfaint o gyllid ar ffurf grantiau. Amlinellir y grantiau a gafwyd gan adrannau o'r llywodraeth yn nodyn 25.

Aelodau
Mae gan Aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub reolaeth uniongyrchol ar bolisïau ariannol a gweithredu yr Awdurdod. Dangosir cyfanswm y lwfansau a dalwyd i aelodau yn 2016-17 yn nodyn 22.

Swyddogion
Ni fu i'r un Swyddog ddatgan budd ariannol yn unol ag adran 117 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

Cyrff Cyhoeddus Eraill
Mae'r Awdurdod yn cael y rhan fwyaf o'i gyllid refeniw trwy godi ardoll, yn seiliedig ar y boblogaeth, ar y chwe Awdurdod Sirol Unedol yn ei ardal. Dangosir manylion y symiau a dderbyniwyd trwy ardoll yn naratif y Datganiad o Gyfrifon.

Yr Awdurdod yw'r Awdurdod Gweinyddu ar gyfer Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân. Mae manylion Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i'w gweld yn nodyn 30, ac mae cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i'w gweld ar dudalennau 66 i 69.

Endidau y mae'r Awdurdod yn Dylanwadu Arnynt
Cwmni Budd Cymunedol Cyfyngedig Trwy Warant yw Rescue 365, a sefydlwyd i ddarparu gwasanaethau atal, diogelu ac ymateb ar gyfer y gymuned yng Nghanolbarth a Gorllewin Cymru. Bydd y gwargedion a gynhyrchir trwy weithgareddau'r cwmni yn cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau atal, diogelu ac ymateb ar gyfer ein cymunedau. Nod y

gwasanaethau atal, diogelu ac ymateb hyn yw ategu at y gwasanaethau atal, diogelu ac ymateb statudol ac anstatudol a ddarperir gan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru. Mae gan gyfarwyddwyr y cwmni'r gallu i ddefnyddio rhai o'r gwargedion, neu'r cyfan ohonynt, i hyrwyddo amcanion a diben cymunedol Rescue 365. Gan fod y diben cymunedol yn cyd-fynd â diben yr Awdurdod, gall y cyfarwyddwyr drosglwyddo rhai o'r gwargedion, neu'r cyfan ohonyn, i'r Awdurdod.

Byddai penderfyniad ynghylch sut i ddefnyddio'r gwargedion yn fater i fwrdd Rescue 365, a byddai angen iddo weithredu er budd pennaf Rescue 365, gyda'r bwriad o hyrwyddo ei ddiben cymunedol. Roedd bwrdd Rescue 365 yn cynnwys:

- Cynghorydd ac aelod o'r Awdurdod;
- Dirprwy Brif Swyddog Tân yr Awdurdod;
- Prif Swyddog Tân Cynorthwyol yr Awdurdod; a
- Rheolwr Ardal yr Awdurdod,

ac mae pob un ohonynt yn debygol o ystyried cynnig grantiau o'r gwargedion i'r Awdurdod neu i brosiectau a amlygwyd gan yr Awdurdod, fel ffordd effeithiol o hyrwyddo diben cymunedol Rescue 365; y bwriad o'r cychwyn oedd defnyddio'r gwargedion ar gyfer gwasanaethau cymorth a ddarperir gan yr Awdurdod.

Ar y cyfan, mae'r Awdurdod eisoes wedi rhoi £260 mil i Achub 365 ac mae £209 mil o'r arian hwn yn weddill ar 31 Mawrth 2017 (£200 mil ar 31 Mawrth 2016). Cynyddodd y ffigur hwn yn ystod y flwyddyn gan fod cytundeb y benthyciad yn darparu ar gyfer cyfnod o 5 mlynedd heb unrhyw ad-daliadau yn y flwyddyn gyntaf a chronnwyd llog o £20 mil yn ystod y cyfnod hwn. Dechreuodd yr ad-daliadau ym mis Ionawr 2017.

Yn ychwanegol at y benthyciad,, mae'r Awdurdod wedi secondio staff ac wedi rhentu eiddo i Achub 365 a thynnwyd y swm hwn o'r balans ac roedd y balans a oedd yn ddyledus ar 31 Mawrth 2017 yn £252 mil.

Mae cyfanswm y ddyled yn y Datganiad o Gyfrifon ar gyfer Achub 365 felly yn £461 mil, ac i bob pwrpas yn cynrychioli'r costau sefydlu. Mewn adolygiad o Gyfrifon Rescue 365, nodwyd colledion yn ystod y blynyddoedd masnachu cynnar, ac o ganlyniad i hyn rhoddwyd ystyried i'r gallu i adennill y ddyled a theimlwyd y byddai'n ddarbodus cynnwys darpariaeth o £356 mil ar gyfer drwgddyled. Gosodwyd hyn yn y flwyddyn yn erbyn cost net gwasanaethau.

Mae'r Awdurdod yn gweithio gydag Achub 365 i bennu ymarferoldeb hirdymor y cwmni ac yn ystyried opsiynau ar gyfer ad-drefnu a modelau gweithredu.

Crynodeb o'r Trafodiadau rhwng Achub 365 a Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru	**Cyfrif Benthyciadau £000**	**Ailgodi Taliadau £000**	**Cyfanswm £000**
Balans ar 1 Ebrill 2016	200	59	259
Llog Cronedig	20	0	20
Anfonebau a Godwyd	0	229	229
Prif Ad-daliad	(11)	0	(11)
Anfonebau a Dalwyd	0	(36)	(36)
Balans ar 31 Mawrth 2017	**209**	**252**	**461**
Darpariaeth ar gyfer Drwgddyled a wnaed yn 2016-17	(104)	(252)	(356)

Nodyn 27 – Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf ar gyfer y flwyddyn yn y tabl isod, ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle bo'r gwariant cyfalaf i gael ei ariannu mewn blynyddoedd i ddod trwy godi tâl ar refeniw wrth i'r asedau gael eu defnyddio gan yr Awdurdod, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yng Ngofyniad y Cyllid Cyfalaf (CFR), sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo yn hanesyddol gan yr Awdurdod ond sydd eto i gael ei ariannu. Dadansoddir yr CFR yn ail ran y nodyn hwn.

2015-16 £000		2016-17 £000
21,831	**Gofyniad Agoriadol y Cyllid Cyfalaf**	**22,467**
	Buddsoddiad Cyfalaf:	
3,449	Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar	3,715
34	Asedau Anghyffyrddadwy	282
3,483	**Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf**	**3,997**
	Ffynonellau Cyllid:	
(590)	Derbyniadau Cyfalaf	(35)
(160)	Grantiau'r Llywodraeth a chyfraniadau/rhoddion eraill	(52)
	Symiau a neilltuwyd o'r refeniw:	
0	Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol	(782)
	Darpariaeth Isafswm Refeniw:	
(259)	Opsiwn 1 - gwariant cyn 31 Mawrth 2009	(248)
(766)	Opsiwn 3 - gwariant ar ôl 1 Ebrill 2009	(711)
0	Addasiad Oes Asedau	648
(1,072)	Lesoedd Cyllid	(1,188)
(2,847)	**Cyfanswm Ffynonellau Cyllid**	**(2,368)**
22,467	**Gofyniad y Cyllid Cyfalaf Wrth Gau**	**24,096**

Esboniad o'r symudiadau yn y flwyddyn

2015-16 £000		2016-17 £000
636	Cynnydd yn yr angen sylfaenol i fenthyca (heb gymorth ariannol gan y llywodraeth)	1,629
636	**Cynnydd/(gostyngiad) yng Ngofyniad y Cyllid Cyfalaf**	**1,629**

Nodyn 28 – Lesoedd

Yr Awdurdod fel Deiliad Les – Lesoedd Cyllid

Mae'r Awdurdod wedi caffael ar nifer o gerbydau o dan lesoedd cyllid.

Caiff yr asedau a gafwyd o dan y lesoedd hyn eu cario ar ffurf Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar yn y Fantolen, a hynny ar y symiau net canlynol:

31 Mawrth 2016 £000		31 Mawrth 2017 £000
0	Tir ac Adeiladau Eraill	0
6,156	Cerbydau, Peiriannau, Cyfarpar ac Arall	5,207
6,156	**Cyfanswm**	**5,207**

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i dalu'r isafswm o dan y lesoedd hyn, sy'n cynnwys setlo'r rhwymedigaeth hirdymor ar gyfer y llog yn y cerbydau a gaffaelwyd gan yr Awdurdod, a'r costau cyllid a fydd yn daladwy gan yr Awdurdod mewn blynyddoedd i ddod tra bo'r rhwymedigaeth yn dal i ddisgwyl sylw. Mae isafswm taliadau'r lesoedd yn cynnwys y symiau canlynol:

31 Mawrth 2016 £000	**Rhwymedigaethau'r lesoedd cyllid (gwerth presennol net isafswm taliadau'r lesoedd):**	31 Mawrth 2017 £000
998	- cyfredol	784
5,787	- anghyfredol	4,819
1,220	Costau cyllid a fydd yn daladwy mewn blynyddoedd i ddod	967
8,005	**Isafswm taliadau'r lesoedd**	**6,570**

Bydd isafswm taliadau'r lesoedd yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

Isafswm Taliadau'r Lesoedd			**Rhwymedigaethau'r Lesoedd Cyllid**	
31 Mawrth 2016 £'000	**31 Mawrth 2017 £'000**		**31 Mawrth 2016 £'000**	**31 Mawrth 2017 £'000**
1,241	978	Ymhen blwyddyn, fan bellaf	998	784
3,474	2,795	Yn hwyrach na blwyddyn, ac nid yn hwyrach na phum mlynedd	2,868	2,300
3,290	2,797	Yn hwyrach na phum mlynedd	2,919	2,519
8,005	**6,570**	**Cyfanswm**	**6,785**	**5,603**

Yr Awdurdod fel Deiliad Les – Lesoedd Gweithredu

Mae'r Awdurdod wedi caffael ar nifer o gerbydau ysgafn trwy ymrwymo i lesoedd gweithredu, sydd ag oes nodweddiadol o bump i saith mlynedd.

Mae isafswm taliadau'r lesoedd sy'n daladwy o dan lesoedd na ellir eu canslo mewn blynyddoedd i ddod fel a ganlyn:

31 Mawrth 2016 £000		31 Mawrth 2017 £000
580	Ymhen blwyddyn, fan bellaf	550
1,623	Yn hwyrach na blwyddyn, ac nid yn hwyrach na phum mlynedd	1,073
0	Yn hwyrach na phum mlynedd	0
2,203	**Cyfanswm**	**1,623**

Nodyn 29 – Buddion Terfynu

Terfynodd yr Awdurdod gontract tri chyflogai trwy golli swydd/ymddeoliad gwirfoddol yn 2016-17 gyda rhwymedigaeth o £270 mil (£38 mil yn 2015-16), gweler nodyn 23 am nifer y pecynnau gadael a chyfanswm y costau fesul band. Roedd hyn yn cynnwys dau aelod o staff y Ganolfan Rheoli a dderbyniodd ymddeoliad gwirfoddol a'r Cyfarwyddwr Adnoddau a adawodd ar ymddeoliad cynnar.

Nodyn 30 – Cynlluniau Pensiwn â Buddion wedi'u Diffinio

Cyfranogiad mewn Cynlluniau Pensiwn

Yn rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Awdurdod yn cyfrannu at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn, mewn gwirionedd, yn daladwy tan i'r cyflogai ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny), ac i'w datgelu ar yr adeg y mae'r cyflogeion yn ennill yr hyn y bydd ganddynt hawl iddo yn y dyfodol.

Gweithredir cynllun pensiwn Cynllun Pensiwn Llywodraeth Lleol dan fframwaith rheoleiddio Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a chyfrifoldeb Cronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Gâr yw rheoli'r cynllun. Pennir y polisi yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Pensiynau. Penodir rheolwyr buddsoddi'r gronfa gan bwyllgor pensiwn Cyngor Sir Gâr. Prif risgiau'r cynllun hwn i'r Awdurdod yw'r tybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu arian o'r cynllun ar raddfa fawr), newidiadau o ran chwyddiant, arenillion bondiau, a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun. Caiff y rhain eu lliniaru i ryw raddau gan y gofyniad statudol i godi tâl ar y Gronfa Gyffredinol am y symiau sy'n ofynnol trwy statud, fel y disgrifir yn y nodyn i'r polisïau cyfrifyddu. Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeoliad yng nghost y gwasanaethau yr adroddir amdanynt, pan fyddant yn cael eu hennill gan y cyflogeion, yn hytrach na phan gaiff y buddion eu talu yn y pendraw ar ffurf pensiynau.

Fodd bynnag, mae'r tâl y mae'n ofynnol i ni ei godi yn erbyn ardoll yn seiliedig ar yr arian parod sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol y buddion ôl-gyflogaeth/ymddeoliad ei thynnu'n ôl allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Gwnaed y trafodiadau canlynol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

Mae budd-daliadau a delir yn ôl disgresiwn ar ôl ymddeol mewn achosion o ymddeoliad cynnar yn drefniant buddion wedi'u diffinio nas ariennir, a chydnabyddir y rhwymedigaethau dan drefniadau o'r fath wrth wneud y dyfarndaliadau. Nid oes asedau gan y cynllun wedi eu hadeiladu i fodloni'r rhwymedigaethau pensiwn hyn.

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun â buddion wedi'u diffinio nas ariennir, sy'n golygu na ddelir unrhyw fuddsoddiadau i ariannu'r rhwymedigaethau. Delir y cyfraniadau a wneir gan y cyflogwr a'r cyflogeion, ar gyfradd a osodir gan Lywodraeth Cymru, mewn cyfrif cronfa bensiwn; codir y buddion a delir o'r cyfrif, ac mae unrhyw falans ar y cyfrif yn dod o Lywodraeth Cymru, neu yn daladwy iddi.

2015-16		Trafodiadau'r Gronfa Gyffredinol	2016-17	
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	**Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**	**Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – Costau'r Gwasanaethau**	**Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**	**Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**
£000	**£000**		**£000**	**£000**
		Cost y gwasanaethau, yn cynnwys:		
1,182	11,150	Cost y gwasanaethau cyfredol	1,214	8,400
0	0	Cost gwasanaethau yn y gorffennol	0	310
0	0	Trosglwyddiadau I Mewn	0	470
0	0	(Enillion)/colledion trwy gwtogi	305	0
0	0	(Enillion)/colledion trwy setliadau	0	0
28	0	Treuliau gweinyddu	34	0
		Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi:		
328	14,550	Traul llog net	319	13,490
1,538	**25,700**	**Cyfanswm a osodwyd yn erbyn y Gwarged a'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**	**1,872**	**22,670**

Buddion Ôl-gyflogaeth eraill a osodir yn erbyn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

		Ail-fesur rhwymedigaeth net y buddion wedi'u diffinio sy'n cynnwys:		
1,497	0	Adenillion ar asedau'r cynllun (ac eithrio'r swm sydd wedi'i chynnwys yn y draul llog net)	(7,803)	0
0	0	Enillion a cholledion actiwaraidd – profiad	(634)	(3,120)
(2,936)	(5,990)	Enillion a cholledion actiwaraidd sy'n deillio o'r newidiadau i ragdybiaethau demograffig	(491)	(9,840)
0	(36,860)	Enillion a cholledion actiwaraidd sy'n deillio o'r newidiadau i ragdybiaethau ariannol	11,667	83,110
0	(28,500)	Symudiadau eraill yn y rhwymedigaeth/(ased)	0	0
(1,439)	**(71,350)**	**Cyfanswm a osodwyd yn erbyn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**	**2,739**	**70,150**
99	**(45,650)**	**Cyfanswm a osodwyd yn erbyn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**	**4,611**	**92,820**

		Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn		
(1,538)	(25,700)	Tynnu taliadau net a osodwyd yn erbyn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn ôl allan	(1,872)	(22,670)
		Y Gwir Swm a osodwyd yn erbyn Balans y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn:		
930		Cyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	1,147	
	14,160	Buddion ymddeoliad sy'n daladwy i bensiynwyr		13,490

2015-16			2016-17	
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	**Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**	**Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a Gydnabyddir yn y Fantolen**	**Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**	**Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**
£000	**£000**		**£000**	**£000**
(45,064)	(382,550)	Gwerth presennol ymrwymiad y buddion wedi'u diffinio	(57,974)	(461,880)
35,638	0	Gwerth teg asedau'r cynllun	45,084	0
(9,426)	**(382,550)**	**Y (rhwymedigaeth)/ased net sy'n deillio o ymrwymiad y buddion wedi'u diffinio**	**(12,890)**	**(461,880)**

2015-16			2016-17	
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	**Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**	**Symudiad yng Ngwerth Asedau'r Cynllun**	**Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**	**Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**
£000	**£000**		**£000**	**£000**
35,571	0	Gwerth teg agoriadau asedau'r cynllun	35,638	0
1,216	0	Incwm llog	1,290	0
		Enillion/(colledion) wrth ail-fesur:		
(1,497)	0	- Y dychweliad ar asedau'r cynllun, ac eithrio'r swm sydd wedi'i chynnwys yn y draul llog net	7,803	0
930	14,160	Cyfraniadau gan y cyflogwr	1,147	13,490
370	0	Cyfraniadau gan y cyflogeion i'r cynllun	372	0
(924)	(14,160)	Budd/trosglwyddiadau a dalwyd	(1,132)	(13,490)
(28)	0	Treuliau gweinyddu	(34)	0
35,638	**0**	**Gwerth teg asedau'r cynllun wrth gau**	**45,084**	**0**

2015-16			2016-17	
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	**Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**	**Symudiadau yng Ngwerth Teg Rhwymedigaethau'r Cynllun**	**Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**	**Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**
£000	**£000**		**£000**	**£000**
(45,827)	(442,301)	Balans agoriadol ar 1 Ebrill	(45,064)	(382,550)
(1,183)	(11,150)	Cost y gwasanaethau cyfredol	(1,214)	(8,400)
0	(60)	Trosglwyddiadau I Mewn	0	(470)
(1,544)	(14,550)	Cost llog	(1,609)	(13,490)
(370)	0	Cyfraniadau gan aelodau'r cynllun	(372)	0
		Enillion a Cholledion wrth ail-fesur:		
0	0	- Enillion/(colledion) actiwaraidd – profiad	634	3,120
2,936	5,990	- Enillion/(colledion) actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau i ragdybiaethau demograffig	491	9,840
0	36,860	- Enillion/(colledion) actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau i ragdybiaethau ariannol	(11,667)	(83,110)
0	28,501	- Arall	0	0
0	0	Cost gwasanaethau yn y gorffennol	0	(310)
0	0	Enillion/(colledion) trwy gwtogi	(305)	0
0	0	Symudiad Arall	0	0
924	14,160	Budd/trosglwyddiadau a dalwyd	1,132	13,490
(45,064)	**(382,550)**	**Balans ar 31 Mawrth**	**(57,974)**	**(461,880)**

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol – Roedd yr Asedau'n cynnwys:

2015-16				2016-17		
Wedi'i ddyfynnu	Heb ei ddyfynnu	Cyfanswm	Gwerth teg asedau'r cynllun	Wedi'i ddyfynnu	Heb ei ddyfynnu	Cyfanswm
£000	£000	£000		£000	£000	£000
			Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod			
0	0	0	Offerynnau arian parod	0	0	0
71	0	71	Cyfrifon arian parod	271	0	271
0	78	78	Asedau cyfredol net	0	90	90
71	**78**	**149**	**Is-gyfanswm yr Arian parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod**	**271**	**90**	**361**
			Ecwitïau			
8,498	0	8,498	Y Deyrnas Unedig – wedi'i ddyfynnu	11,091	0	11,091
0	7,388	7,388	Cronfeydd cyfunol tramor	0	9,828	9,828
3,774	0	3,774	Yr Unol Daleithiau	4,328	0	4,328
135	0	135	Canada	225	0	225
1,418	0	1,418	Japan	1,488	0	1,488
0	998	998	Y Môr Tawel	1,353	0	1,353
0	2,416	2,416	Marchnadoedd datblygol	3,471	0	3,471
13,825	**10,802**	**24,627**	**Is-gyfanswm Ecwitïau**	**21,956**	**9,828**	**31,784**
			Bondiau			
3,403	0	3,403	Mynegai Llywodraeth y Deyrnas Unedig	4,373	0	4,373
0	3,489	3,489	Tramor Arall	4,373	0	4,373
3,403	**3,489**	**6,892**	**Is-gyfanswm Bondiau**	**8,746**	**0**	**8,746**
			Eiddo			
0	0	0	Y Deyrnas Unedig	0	0	0
0	0	0	Tramor – wedi'i ddyfynnu	0	0	0
0	0	0	Tramor	0	0	0
0	3,970	3,970	Cronfeydd Eiddo	4,193	0	4,193
0	**3,970**	**3,970**	**Is-gyfanswm Eiddo**	**4,193**	**0**	**4,193**
17,299	**18,339**	**35,638**	**Cyfanswm yr Asedau**	**35,166**	**9,918**	**45,084**

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau a Rhwymedigaethau

Aseswyd y rhwymedigaethau ar sail actiwaraidd, gan ddefnyddio dull credydu rhagamcanu unedau, sef amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y blynyddoedd i ddod, yn ddibynnol ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, lefelau cyflogau, ac ati.

Mae Mercer's, sef cwmni annibynnol o actiwarïaid, wedi amcangyfrif Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ac mae Adran Actwari'r Llywodraeth wedi prisio Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân. Mae'r amcangyfrifon ar gyfer Cronfa Bensiwn Dyfed (Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol) yn seiliedig ar y prisiad llawn diweddaraf o'r cynllun ar 1 Ebrill 2017.

Roedd y tybiaethau perthnasol a ddefnyddiwyd gan yr actiwarïaid fel a ganlyn:

2015-16	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	2016-17
	Tybiaethau o ran marwolaethau	
	Hirhoedledd yn oed ymddeoliad ar gyfer pensiynwyr cyfredol	
23.4	Dynion	22.8
25.9	Merched	25.5
	Hirhoedledd yn oed ymddeoliad ar gyfer pensiynwyr yn y dyfodol	
25.7	Dynion	25.0
28.2	Merched	27.8
	Tybiaethau Eraill	
2%	Cyfradd chwyddiant	2.3%
3.5%	Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	3.8%
2%	Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	2.3%
3.6%	Cyfradd ar gyfer rhwymedigaethau'r cynllun disgowntio	2.6%

2015-16	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	2016-17
	Tybiaethau o ran marwolaethau	
	Hirhoedledd yn oed ymddeoliad ar gyfer pensiynwyr cyfredol	
22.3	Dynion	22.4
22.3	Merched	22.4
	Hirhoedledd yn oed ymddeoliad ar gyfer pensiynwyr yn y dyfodol	
24.6	Dynion	24.7
24.6	Merched	24.7
	Tybiaethau Eraill	
2.2%	Cyfradd chwyddiant	2.4%
4.2%	Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	4.4%
2.2%	Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	2.4%
3.5%	Cyfradd ar gyfer rhwymedigaethau'r cynllun disgowntio	2.7%

Hyd cyfartalog pwysol amcangyfrifedig ymrwymiad y buddion wedi'u diffinio yw 20 mlynedd ar gyfer Cynllun y Diffoddwyr Tân, ac 20 mlynedd ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Mae'r amcangyfrif o ymrwymiad y buddion wedi'u diffinio yn sensitif i'r tybiaethau actiwaraidd a nodir yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiadau o'r sensitifrwydd, a welir isod, wedi'u pennu yn seiliedig ar newidiadau rhesymol bosibl i'r tybiaethau ar ddiwedd y cyfnod adrodd, ac yn tybio, yn achos pob newid, fod y dybiaeth a ddadansoddwyd yn newid tra bo'r holl dybiaethau eraill yn parhau'n ddigyfnewid. Er enghraifft, mae'r tybiaethau o ran hirhoedledd yn tybio bod disgwyliad oes yn codi neu'n disgyn ar gyfer dynion a menywod. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a bydd newidiadau o ran rhai tybiaethau, o bosibl, yn rhyng-gysylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiad o sensitifrwydd wedi dilyn y polisïau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun, h.y. ar sail actiwaraidd, gan ddefnyddio dull credydu rhagamcanu unedau. Nid oedd y dulliau na'r mathau o dybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad o sensitifrwydd isod wedi newid o gymharu â'r rheiny a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol.

Effaith tybiaethau ar y rhwymedigaeth – Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

	Fel yr Adroddir	Cyfradd Ddisgowntio Cynnydd o 0.1%	Chwyddiant Cynnydd o 0.1%	Twf Cyflogau Cynnydd o 0.1%	Disgwyliad Oes Cynnydd o flwyddyn
	£000	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau	(57,974)	(56,816)	(59,154)	(58,296)	(59,094)
Asedau	45,084	45,084	45,084	45,084	45,084
(Diffyg)/Gwarged	(12,890)	(11,732)	(14,070)	(13,212)	(14,010)
Cost Rhagamcanol y Gwasanaeth ar gyfer y Flwyddyn Nesaf	1,835	1,777	1,894	1,835	1,873
Cost Rhagamcanol y Llog Net ar gyfer y Flwyddyn Nesaf	323	305	355	332	353

Effaith rhagdybiaethau ar y rhwymedigaeth – Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

	Fel yr Adroddir	Cyfradd Ddisgowntio ar y Rhwymedigaethau Gostyngiad o 0.5%	Cynnydd mewn Cyflogau Cynnydd o 0.5%	Disgwyliad Oes Cynnydd o flwyddyn	Cynnydd mewn Pensiynau Cynnydd o 0.5%	Ymddeol Ynghynt na'r Disgwyl Blwyddyn Ynghynt
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	(461,880)	(504,480)	(467,180)	(474,580)	(501,780)	(462,180)

Yr Effaith ar Lifoedd Arian yr Awdurdod

Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeoliad yng nghost y gwasanaethau yr adroddir amdanynt, pan fyddant yn cael eu hennill gan y cyflogeion, yn hytrach na phan gaiff y buddion eu talu yn y pen draw ar ffurf pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae'n ofynnol i ni ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian parod sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol y buddion ôl-gyflogaeth/ymddeoliad ei thynnu'n ôl allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Gwnaed y trafodiadau yn y tabl blaenorol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.
Mae'r tabl uchod yn dangos y swm sydd wedi'i chynnwys yn y Fantolen sy'n deillio o rwymedigaeth yr Awdurdod o ran ei gynlluniau â buddion wedi'u diffinio.

Nodyn 31 – Natur a Maint y Risgiau sy'n deillio o Offerynnau Ariannol

Mae gweithgareddau'r Awdurdod yn golygu ei fod yn agored i nifer o risgiau ariannol:

- Risgiau credyd – y posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu talu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.
- Risgiau hylifedd – y posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod gyllid i fodloni ei ymrwymiadau i wneud taliadau.
- Risgiau o ran y farchnad – y posibilrwydd o golled ariannol i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau o ran mesurau tebyg i'r gyfradd llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Mae rhaglen rheoli risgiau gyffredinol yr Awdurdod yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol, ac yn ceisio lleihau'r effeithiau andwyol posibl ar yr adnoddau sydd ar gael i ariannu gwasanaethau. Cynhelir gweithgareddau rheoli risgiau ariannol yn unol â pholisïau a gymeradwywyd gan yr Awdurdod yn Strategaeth Rheoli Flynyddol y Trysorlys. Mae'r Awdurdod yn darparu egwyddorion ysgrifenedig ar gyfer rheoli risgiau cyffredinol, yn ogystal â chanllawiau ysgrifenedig sy'n ymwneud â meysydd penodol, er enghraifft risgiau o ran cyfraddau llog, credyd a buddsoddi arian dros ben.

Risgiau Credyd

Mae risgiau credyd yn deillio o adneuon gyda banciau a sefydliadau ariannol; mae gwerth cynnig credyd i gwsmeriaid yr Awdurdod yn isel, ac nid ystyrir hyn yn risg.

Sicrheir bod y risg mor fach â phosibl trwy'r strategaeth Buddsoddi Blynyddol, sy'n ei gwneud yn ofynnol na chaiff arian ei adneuo gyda sefydliadau ariannol oni bai eu bod yn bodloni meini prawf credyd penodol. Mae'r symiau a fuddsoddir wedi eu cyfyngu at symiau darbodus a fforddiadwy fel y nodwyd yn y strategaeth a gymeradwywyd.

Y strategaeth bresennol yw buddsoddi'n fewnol, cyn belled ag y bo modd, gan felly leihau'r angen i fenthyca, a lleihau gwarged yr arian parod sydd ar gael i'w fuddsoddi, yn ogystal â'r cyfnodau y mae'r gwargedion hynny ar gael.

Mae'r Awdurdod yn fwyaf agored i risgiau credyd mewn perthynas â'i fuddsoddiadau gyda'i fanc. Mae profiad diweddar wedi dangos mai yn anaml y mae endidau o'r fath yn methu bodloni eu hymrwymiadau. Mae risg o fethu adfer yr arian yn gysylltiedig â holl adneuon yr Awdurdod, ond nid oedd unrhyw dystiolaeth ar 31 Mawrth 2017 fod hyn yn debygol o ddigwydd.

Risgiau Hylifedd

Mae'r Awdurdod yn monitro balans ei arian parod er mwyn sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Os bydd symudiadau annisgwyl yn digwydd, bydd yr Awdurdod yn gallu cyrchu benthyciadau yn rhwydd gan Swyddfa Rheoli Dyled y Deyrnas Unedig. Nid oes yna risg sylweddol na fydd yn gallu sicrhau cyllid i fodloni ei ymrwymiadau o dan offerynnau ariannol. Yn lle hynny, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym i atgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg pan fydd y cyfraddau llog yn anffafriol. Y strategaeth yw sicrhau bod benthyciadau yn aeddfedu o fewn y terfynau cymeradwy a ddangosir yn y tabl isod, a hynny trwy gyfuniad o gynllunio'n ofalus ar gyfer y benthyciadau newydd a godir, a gwneud ad-daliadau cynnar (lle y bo'n ddarbodus gwneud hynny). Mae dadansoddiad o aeddfedrwydd y rhwymedigaethau ariannol fel a ganlyn:

	Terfynau isaf a gymeradwyw yd	Terfynau uchaf a gymeradwyw yd	Gwirioneddol 31 Mawrth 2016	31 Mawrth 2016	Gwirioneddol 31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2017
			£000		**£000**	
Llai na blwyddyn	0%	20%	4,280	20%	382	2%
Rhwng 1 a 2 flynedd	0%	20%	280	1%	470	3%
Rhwng 2 a 5 mlynedd	0%	50%	2,020	10%	1,786	10%
Rhwng 5 a 10 mlynedd	0%	75%	3,005	14%	2,808	17%
Mwy na 10 mlynedd	25%	90%	11,465	55%	11,465	68%
Cyfanswm			21,050	100%	16,911	100%

Risgiau o ran y Farchnad

Risgiau o ran y Gyfradd Llog

Mae'r Awdurdod yn agored i risgiau yn nhermau'r modd y mae'n dod i gysylltiad â symudiadau yn y gyfradd llog ar ei fenthyciadau a'i fuddsoddiadau. Mae symudiadau yn y gyfradd llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod. Er enghraifft, byddai cynnydd yn y cyfraddau llog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg rhwymedigaethau'r benthyciadau yn disgyn
- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiadwy – bydd cost y llog y codir tâl amdano ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn codi
- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiadwy – bydd incwm y llog a gredydir i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn codi
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn disgyn.

O ganlyniad i weithgareddau benthyca'r Awdurdod a lefelau ei wargedion arian parod, ynghyd â'r cyfnod cyfyngedig o ran dal y gwargedion, mae cyfleoedd i fenthyca a buddsoddi yn gyfyngedig. Ar y cyfan, gwneir benthyciadau ar gyfraddau llog sefydlog, a buddsoddiadau ar gyfraddau llog amrywiadwy.

Ni chaff benthyciadau eu cario ar werth teg, felly ni fyddai enillion neu golledion dibwys ar fenthyciadau ar gyfradd sefydlog yn effeithio ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau nac ar Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau i'r llog sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ar gyfradd amrywiadwy yn cael eu postio i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau ac yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

Risgiau o ran Prisiau

Nid yw'r Awdurdod yn buddsoddi mewn cyfranddaliadau ecwiti, ac nid yw'n agored i risgiau o ran prisiau.

Risgiau o ran y Gyfnewidfa Dramor

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau ariannol a ddelir ar ffurf arian cyfred tramor, ac felly nid yw'n agored i golledion sy'n deillio o symudiadau yn y cyfraddau cyfnewid.

Nodyn 32 – Rhywmedigaeth Ddigwyddiadol

Yn Hydref 2018, derbyniwyd penderfyniad Yr Ombwdsmon Pensiynau am 2 gŵyn a gafwyd yn 2016. Roedd y cwynion yn ymwneud â thriniaeth lwfansau a oedd yn gweithredu yn rhan o'r Gwasanaeth, a ph'un y dylai'r rheiny fod yn bensiynadwy, ai peidio. Er bod y cwynion yn ymwneud â 2 gyflogai, roedd yr effaith yn berthnasol i bob cyflogai sy'n gweithio ac yn derbyn y lwfansau hynny.

Casgliad Yr Ombwdsmon Pensiynau oedd bod 2 o 4 lwfans yn bensiynadwy a 2 heb fod yn bensiynadwy. Ers derbyn Penderfyniad yr Ombwdsmon, mae'r Gwasanaeth wedi cyflwyno Apêl i'r Uchel Lys yn erbyn Penderfyniad yr Ombwdsmon ac wedi cynnwys cais i atal cyfarwyddiadau'r Ombwdsmon. Mae'r Undeb Llafur hefyd wedi cyflwyno Apêl. Hyd nes y bydd canlyniad yr Apeliadau yn wybyddus, nid yw'n bosibl mesur unrhyw rwymedigaeth bosibl mewn ffordd ddibynadwy na hyd yn oed gwybod a fydd angen all-lif adnoddau.

CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2017

2015-16 £000		2016-17 £000
	Cyfraniadau sy'n Dderbyniadwy:	
	Cyflogwr:	
(3,316)	- Arferol	(3,290)
(481)	- Ymddeoliadau cynnar (salwch)	(469)
(2,452)	- Aelodau	(2,582)
(6,249)		(6,341)
(63)	Trosglwyddiadau Unigol i mewn o gynlluniau eraill	(467)
(6,312)		**(6,808)**
	Buddion sy'n Daladwy:	
10,196	- Pensiwn	10,774
4,284	- Cyfnewidiadau a chyfandaliadau buddion ymddeoliad	2,422
0	- Arall *	314
5	- Cyfandaliad marwolaeth	0
14,485		13,510
	Taliadau i ymadawyr ac o ganlyniad iddynt:	
1,236	- Trosglwyddiadau unigol allan i gynlluniau eraill	0
15,721		**13,510**
9,409	Diffyg am y flwyddyn cyn derbyn grantiau sy'n ddyledus gan Lywodraeth Cymru	6,702
0	Grant Egwyl o Gyfraniadau Pensiwn 18-20 *	(314)
(9,409)	Grant ategol sy'n Dderbyniadwy gan Lywodraeth Cymru	(6,388)
0	Y swm net sy'n daladwy/dderbyniadwy ar gyfer y flwyddyn	0

DATGANIADAU O ASEDAU NET AR 31 MAWRTH 2017

2015-16 £000	**Asedau Cyfredol:**	2016-17 £000
757	Yn ddyledus gan y Gronfa Gyffredinol	114
0	Yn ddyledus gan Lywodraeth Cymru	2,448
757	**Cyfanswm yr Asedau Cyfredol**	**2,562**
	Rhwymedigaethau Cyfredol:	
0	Y swm sy'n ddyledus i'r Gronfa Gyffredinol	(2,448)
0	Credydwyr Byrdymor	(114)
(757)	Y swm sy'n ddyledus i Lywodraeth Cymru	0
(757)	**Cyfanswm y Rhwymedigaethau Cyfredol**	**(2,562)**

* Ar 31 Rhagfyr 2016, daeth darpariaeth 'egwyl o gyfraniadau' Pensiynau i rym. Dan delerau blaenorol cynllun 1992, roedd rhwymedigaeth ar ddiffoddwyr tân a oedd yn aelodau o'r cynllun hwnnw i dalu cyfraniadau pensiwn hyd nes iddynt gyrraedd 50 oed. Serch hynny, gallai eu pensiynau adlewyrchu uchafswm o 30 mlynedd o wasanaeth yn unig. Roedd y rheiny a oedd wedi ymuno â'r Gwasanaeth Tân rhwng 18 a 20 oed ac wedi cronni 30 mlynedd o wasanaeth pensiynadwy yn gorfod parhau i dalu cyfraniadau hyd nes cyrraedd 50 oed, er nad oeddent yn gallu cronni unrhyw fuddion pensiwn pellach.

Mae 'Gorchymyn Cynllun Pensiwn y Dynion Tân (Cymru) (Diwygio a Darpariaethau Trosiannol) 2016' wedi diwygio cynllun 1992 trwy weithredu 'egwyl o gyfraniadau' Pensiwn i gyflogeion ar gyfer aelodau cynllun sydd wedi cronni'r uchafswm o 30 mlynedd o wasanaeth pensiynadwy cyn cyrraedd 50 oed. Mae hyn yn berthnasol o'r pwynt o gronni uchafswm y gwasanaeth pensiynadwy yn y cynllun hyd nes pen-blwydd yr aelod yn 50 oed. Nid oedd cyflogeion i dalu unrhyw gyfraniadau yn ystod y cyfnod hwn a dylai unrhyw gyfraniadau o'r fath a dalwyd yn barod ar ôl 1 Rhagfyr 2006 gael eu had-dalu ynghyd â llog. Mae Llywodraeth Cymru wedi talu'r gost o wneud hynny ac mae wedi'i gynnwys dan 'Taliadau Eraill' yn y Buddion sy'n Daladwy gan y gronfa uchod. Derbyniwyd cyllid gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â'r ddarpariaeth 'egwyl o gyfraniadau' yn ystod y flwyddyn ar wahân i'r grant ategol ar gyfer Pensiynau.

NODIADAU I GYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, ac mae'n cwmpasu cynlluniau pensiwn 1992, 2006 a 2015, ynghyd â Chynllun Pensiwn Diwygiedig y Diffoddwyr Tân, a chaiff ei gweinyddu gan yr Awdurdod. Telir cyfraniadau'r cyflogeion a'r cyflogwr i'r Gronfa, a gwneir taliadau ohoni i'r pensiynwyr. Mae lefelau cyfraniadau'r cyflogeion a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn destun ailbrisiadau tair blynedd gan Adran Actwari’r Llywodraeth (GAD). Ni chaiff y cynllun ei ariannu, nid oes iddo unrhyw asedau buddsoddi, a thelir unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau sy'n dderbyniadwy trwy Grantiau Ategol gan Lywodraeth Cymru.

Mae trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun yn drosglwyddiadau o fuddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer cyflogeion newydd neu gyflogeion presennol, ac mae trosglwyddiadau allan yn drosglwyddiadau o fuddion ar gyfer cyflogeion sydd wedi gadael yr Awdurdod ac ymuno â chynllun pensiwn arall.

Yr Awdurdod sy'n gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i mewn i'r gronfa, a'r costau hyn a nodir yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad o swm y Grant Ategol sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru, a thelir 80% o'r amcangyfrif ym mis Gorffennaf. Roedd yr amcangyfrif ar gyfer 2016-17 yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân a fyddai'n debygol o ymddeol yn ystod y flwyddyn, yn seiliedig ar oedran a nifer y blynyddoedd o wasanaeth; o hyn gellir amcangyfrif y taliadau cyfnewid a fyddai'n daladwy, ynghyd â'r taliadau pensiwn ychwanegol.

Mae'r polisïau cyfrifyddu a fabwysiadwyd ar gyfer creu Cyfrif y Gronfa Pensiynau yn cyd-fynd â'r arfer a argymhellir, ac yn dilyn yr arferion hynny sy'n berthnasol i ddatganiadau sylfaenol yr Awdurdod.

Yn dilyn canlyniad llwyddiannus yr achos llys (GAD v Milne) mewn perthynas â'r cyfrifiad actiwaraidd a ddefnyddir ar gyfer taliadau cyfnewid sy'n ddyledus i ddiffoddwyr tân sy'n ymddeol, a hwnnw'n dyddio'n ôl nifer o flynyddoedd, talwyd £1.590 miliwn yn 2015 i'r pensiynwyr hynny yr effeithiwyd arnynt, ac aeth Trysorlys Ei Mawrhydi ati, ar ran y gronfa, i dalu'r rhwymedigaeth dreth a oedd yn daladwy ar y taliadau. Yn ystod 2016-17 talwyd £30 mil ychwanegol i'r pensiynwyr hynny yr effeithiwyd arnynt.

Nodyn Ychwanegol i Gyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân
Daeth Gorchymyn Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (Cymru) (Diwygiad) 2014 i rym ar 31 Rhagfyr 2014 a'r dyddiad ar gyfer ei weithredu oedd 1 Gorffennaf 2013. Roedd y Gorchymyn yn cynnwys diwygiad i'r rheoliadau pensiwn a roddodd bwerau newydd i'r Awdurdod i wneud rhai lwfansau ac enillion dros dro penodol yn bensiynadwy dan drefniant Budd Pensiwn Ychwanegol. Yn ystod mis Tachwedd 2017 daeth i'r amlwg nad oedd Gwasanaethau Tân ac Achub Cymru wedi gweithredu'r Gorchymyn ac nad oedd lwfansau dros dro wedi cael eu trin yn unol â rheoliadau blaenorol. Ar 11 Rhagfyr 2017, cymeradwyodd yr Awdurdod adroddiad i weithredu gofynion y Gorchymyn, mae yna ymgynghoriad ar waith gyda'r cyrff cynrychiadol perthnasol ar y dyddiad gweithredu arfaethedig a chymhwysir y polisi'n ôl-weithredol lle y bo'n briodol. O ganlyniad i'r oedi cyn gweithredu'r Gorchymyn, mae nifer fach o gyflogeion sydd wedi ymddeol wedi cael setliadau pensiwn nad ydynt yn cydymffurfio â'r rheoliadau perthnasol. Er bod yr Awdurdod yn fodlon nad yw'r symiau dan sylw yn symiau o bwys, mae yna waith ar y gweill ar hyn o bryd i roi sylw i unrhyw faterion sy'n weddill ynghylch cyfreithlondeb ac ariannu'r taliadau hyn ac i gytuno ar unrhyw gamau sy'n angenrheidiol i unioni'r sefyllfa.

Cyfraddau Cyfraniadau

O dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, roedd cyfradd cyfraniadau'r cyflogwr ar gyfer cynllun 2015 yn 14.3% o'r cyflog pensiynadwy, ac roedd cyfraddau'r cyflogeion yn unol â bandiau'r cyflog pensiynadwy y manylir arnynt isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	**Cyfradd Cyfraniadau 2016-17 %**
Hyd at ac yn cynnwys £27,270	10.0
Mwy na £27,271 a hyd at ac yn cynnwys £50,500	12.5
Mwy na £50,501 a hyd at ac yn cynnwys £142,500	13.5
Mwy na £142,500	14.5

Ar gyfer cynllun 2006, roedd cyfraniadau'r cyflogwr yn 16.8% o'r cyflog pensiynadwy, ac roedd cyfraddau'r cyflogeion yn unol â bandiau'r cyflog pensiynadwy y manylir arnynt isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	**Cyfradd Cyfraniadau 2016-17 %**
Hyd at ac yn cynnwys £15,301	8.5
Mwy na £15,302 a hyd at ac yn cynnwys £21,422	9.4
Mwy na £21,423 a hyd at ac yn cynnwys £30,603	10.4
Mwy na £30,604 a hyd at ac yn cynnwys £40,804	10.9
Mwy na £40,805 a hyd at ac yn cynnwys £51,005	11.2
Mwy na £51,006 a hyd at ac yn cynnwys £61,206	11.3
Mwy na £61,207 a hyd at ac yn cynnwys £102,010	11.7
Mwy na £102,011 a hyd at ac yn cynnwys £122,412	12.1
Mwy na £122,412	12.5

Ar gyfer cynllun 1992 a'r cynlluniau Diwygiedig, roedd cyfradd cyfraniadau'r cyflogwr yn 25.5% o'r cyflog pensiynadwy, ac roedd cyfraddau'r cyflogeion yn unol â bandiau'r cyflog pensiynadwy y manylir arnynt isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	**Cyfradd Cyfraniadau 2016-17 %**
Hyd at ac yn cynnwys £15,301	11.0
Mwy na £15,302 a hyd at ac yn cynnwys £21,422	12.2
Mwy na £21,423 a hyd at ac yn cynnwys £30,603	14.2
Mwy na £30,604 a hyd at ac yn cynnwys £40,804	14.7
Mwy na £40,805 a hyd at ac yn cynnwys £51,005	15.2
Mwy na £51,006 a hyd at ac yn cynnwys £61,206	15.5
Mwy na £61,207 a hyd at ac yn cynnwys £102,010	16.0
Mwy na £102,011 a hyd at ac yn cynnwys £122,412	16.5
Mwy na £122,412	17.0

Nid yw Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn gwneud cyfrif am rwymedigaethau ar gyfer pensiynau a buddion eraill ar ôl diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion ymrwymiadau pensiwn hirdymor i'w gweld yn Nodyn 30 i'r datganiadau ariannol craidd (£461.880 miliwn ar 31 Mawrth 2017 a £382.550 miliwn ar 31 Mawrth 2016).

Rhestr o Dermau a Ddefnyddir yn y Datganiad o Gyfrifon

ADDASIAD Y FLWYDDYN FLAENOROL
Addasiadau materol a gymhwysir i flynyddoedd blaenorol yn deillio o newidiadau i bolisïau cyfrifyddu neu wrth gywiro cyfeiliornadau sylfaenol. Nid yw hyn yn cynnwys cywiriadau ailadroddus arferol nac addasiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu a wnaed mewn blynyddoedd blaenorol.

ARCHWILIAD O GYFRIFON
Edrych ar faterion ariannol yr Awdurdod yn annibynnol.

ASED
Eitem sydd o werth i'r Awdurdod mewn telerau ariannol. Caiff asedau eu categoreiddio naill ai fel rhai cyfredol neu anghyfredol:

- Bydd ased cyfredol yn cael ei ddefnyddio neu ni fydd ganddo werth materol mwyach o fewn y flwyddyn ariannol nesaf (e.e. arian parod a stoc);
- Mae ased anghyfredol yn rhoi buddion i'r Awdurdod ac i'r gwasanaethau y mae'n eu darparu am gyfnod o fwy nag un flwyddyn a gall fod yn gyffyrddadwy e.e. gorsaf dân, neu'n anghyffyrddadwy, e.e. trwyddedau meddalwedd cyfrifiadurol.

ASED DIGWYDDIADOL
Ased digwyddiadol yw ased a allai ddeillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol y bydd ei fodolaeth yn cael ei gadarnhau dim ond pan fydd un neu fwy o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol yn digwydd, ac nid yw'r digwyddiadau hyn o fewn rheolaeth yr Awdurdod yn gyfan gwbl.

ASEDAU ANGHYFFYRDDADWY
Gellir diffinio eitem anghyffyrddadwy (anffisegol) fel ased pan fydd mynediad at y buddion economaidd y mae'n eu cynrychioli mewn blynyddoedd i ddod dan reolaeth yr endid sy'n adrodd. Mae asedau anghyffyrddadwy'r Awdurdod yn cynnwys trwyddedau meddalwedd cyfrifiadurol.

ASEDAU GWEITHREDU
Asedau anghyfredol sydd gan yr Awdurdod ac yn cael eu hanheddu neu ddefnyddio gan yr Awdurdod, wrth fynd ar drywydd ei strategaeth ac wrth drosglwyddo'n uniongyrchol y gwasanaethau hynny y mae ganddo gyfrifoldeb statudol drostynt neu gyfrifoldeb drostynt yn ôl disgresiwn.

ASEDAU SEILWAITH
Asedau anghyfredol sy'n eiddo i'r Awdurdod na ellir eu trosglwyddo na'u gwerthu, ac y gellir adfer unrhyw wariant arno trwy barhau i ddefnyddio'r ased a grëwyd. Enghreifftiau o hyn yw hydrantau.

BENTHYCA
Defnyddio arian a ddarparwyd gan eraill i dalu am wariant, ar sail cytundeb i ad-dalu'r arian yn y dyfodol, ac fel arfer mae'r arian yn cronni llog ychwanegol ar ben y swm gwreiddiol.

BUDDION YMDDEOLIAD
Buddion ymddeoliad yw pob math o dâl a roddir gan gyflogwr yn gyfnewid am wasanaethau a ddarperir gan gyflogeion, ac sy'n daladwy ar ôl cwblhau cyflogaeth.

BUDDION YN ÔL DISGRESIWN (PENSIYNAU)
Buddion ymddeoliad nad yw'r cyflogwr dan unrhyw rwymedigaeth gyfreithiol, gytundebol na deongliadol i'w talu, ac maent yn cael eu dyfarnu dan bwerau yn ôl disgresiwn yr Awdurdod, megis Rheoliadau Llywodraeth Leol (Taliadau yn ôl Disgresiwn) 1996.

BUDDSODDIADAU (CRONFA BENSIWN)
Cyfrifyddir buddsoddiadau'r Gronfa Bensiwn yn natganiadau'r gronfa honno. Serch hynny, mae'n ofynnol hefyd i awdurdodau ddatgelu, yn rhan o'r gofynion datgelu yn ymwneud â'r buddion ymddeol, y gyfran i'w phriodoli o asedau'r cynllun pensiwn sy'n gysylltiedig â'u rhwymedigaethau sylfaenol.

BWRDD BENTHYCIADAU GWAITH CYHOEDDUS (PWLB)
Asiantaeth y Llywodraeth yn Ganolog, sy'n rhoi benthyciadau am flwyddyn neu fwy i awdurdodau ar gyfraddau llog sydd ychydig bach yn uwch na'r cyfraddau y mae'r llywodraeth ei hun yn gallu benthyg arnynt.

CIPFA
Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth

CONTRACT HIRDYMOR
Contract a ffurfir ar gyfer dylunio, gweithgynhyrchu neu adeiladu un ased sylweddol neu ddarparu gwasanaeth (neu gyfuniad o asedau neu wasanaethau sy'n gweithio gyda'i gilydd i ffurfio un prosiect), lle mae gweithgarwch y contract yn disgyn i fwy nag un cyfnod cyfrifyddu oherwydd yr amser a gymerir i gwblhau'r contract yn sylweddol.

COST GWASANAETHAU CYFREDOL (PENSIYNAU)
Y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaethau cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio, y disgwylir y byddant yn deillio o wasanaeth cyflogeion yn ystod y cyfnod presennol.

COST GWASANAETHAU'R GORFFENNOL (PENSIYNAU)
Ar gyfer cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio, y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun sy'n gysylltiedig â gwasanaeth cyflogeion mewn cyfnodau blaenorol sy'n codi yn y cyfnod cyfredol o ganlyniad i gyflwyno buddion ymddeoliad neu wella buddion ymddeoliad.

COST LLOG (PENSIYNAU)
Ar gyfer cynllun â buddion wedi'u diffinio, y cynnydd disgwyliedig yn ystod y cyfnod yng ngwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun am fod y buddion un cyfnod yn agosach at y setliad.

CREDYDWR
Swm sy'n ddyledus gan yr Awdurdod am waith a wnaed, nwyddau a gafodd neu wasanaethau a gafodd o fewn y cyfnod cyfrifyddu, ond ni thalwyd amdanynt erbyn diwedd y cyfnod cyfrifyddu hwnnw.

CRONFEYDD WRTH GEFN
Croniad gwargedion, diffygion a phriodoliad dros flynyddoedd blaenorol. Mae cronfeydd wrth gefn o natur refeniw ar gael a gellir eu gwario neu glustnodi yn ôl disgresiwn yr Awdurdod. Ni ellir defnyddio rhai cronfeydd cyfalaf wrth gefn megis Cyfrif Addasu'r Cyfalaf i fodloni gwariant cyfredol.

CRONIADAU
Symiau sydd wedi eu cynnwys yn y cyfrifon terfynol, i gydnabod incwm a gwariant cyfalaf a refeniw a enillwyd neu a gododd yn ystod y flwyddyn ariannol, ond nas derbyniwyd neu ni wnaed taliad amdanynt fel y mae ar 31 Mawrth.

CYDNABYDDIAETH ARIANNOL
Pob swm a dalwyd i gyflogai neu a gafodd y cyflogai hwnnw, y symiau sy'n ddyledus trwy lwfansau treuliau (cyhyd ag y gellir codir symiau hynny ar dreth incwm y Deyrnas Unedig), a

gwerth ariannol unrhyw fuddion eraill. Symiau a dderbyniwyd ac eithrio arian parod. Mae cyfraniadau pensiwn sy'n daladwy gan y cyflogwr yn eithriedig.

CYFNOD CYFRIFYDDU
Y cyfnod y mae'r cyfrifon yn ei rychwantu, fel arfer cyfnod o ddeuddeng mis gan ddechrau ar 1 Ebrill. Diwedd y cyfnod cyfrifyddu yw dyddiad y Fantolen.

CYLLIDEB
Y rhagolwg o wariant refeniw a chyfalaf net dros y cyfnod cyfrifyddu.

CYLLIDO CYFALAF
Arian a godir i dalu am wariant cyfalaf. Mae yna amrywiol ddulliau o gyllido gwariant cyfalaf gan gynnwys benthyca, les, cyllid refeniw uniongyrchol, derbyniadau cyfalaf defnyddiadwy, grantiau cyfalaf, cyfraniadau cyfalaf, cronfeydd refeniw wrth gefn a chronfeydd wrth gefn a glustnodwyd.

CYNLLUN PENSIWN Â BUDDION WEDI'U DIFFINIO
Cynlluniau pensiwn lle mae'r buddion a dderbyniwyd gan y cyfranogwyr yn annibynnol i'r cyfraniadau a dalwyd ac nad ydynt yn gysylltiedig yn uniongyrchol â buddsoddiadau'r cynllun.

DARPARIAETH
Swm a neilltuir yn y datganiadau ar gyfer rhwymedigaethau neu golledion mewn blynyddoedd i ddod sy'n sicr neu'n debygol iawn o godi, ond nid oes sicrwydd ynghylch y symiau neu'r dyddiadau y byddant yn codi.

DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW (MPR)
Yr isafswm y mae'n rhaid ei osod yn erbyn y cyfrif refeniw bob blwyddyn er mwyn darparu ar gyfer ad-dalu benthyciadau a symiau eraill a fenthycwyd gan yr Awdurdod.

DATGANIAD O INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR
Datganiad yr Awdurdod sy'n adrodd ar y gost net ar gyfer y flwyddyn am swyddogaethau y mae'n gyfrifol amdanynt ac yn dangos sut y mae'r gost wedi cael ei hariannu o braeseptau, grantiau ac incwm arall.

DERBYNIAD CYFALAF
Elw o waredu tir neu ased anghyfredol arall. Gellir defnyddio cyfrannau o dderbyniadau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd, o fewn rheolau a osodir gan y llywodraeth, ond ni ellir eu defnyddio i ariannu gwariant refeniw.

DIBRISIANT
Mesur y gost o dreulio, defnyddio neu ostwng mewn ffordd arall oes economaidd ddefnyddiol asedau anghyfredol yr Awdurdod yn ystod y cyfnod cyfrifyddu, boed hynny trwy eu defnyddio, trwy dreigl amser neu anarferiant trwy newidiadau technoleg neu newidiadau eraill.

DIFFYGIANT
Gostyngiad yng ngwerth ased anghyfredol i lefel o dan ei swm adferadwy, yr uchaf o werth teg yr ased llai'r costau i'w werthu a'i werth gael ei ddefnyddio.

DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN
Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng dyddiad y Fantolen a'r dyddiad yr awdurdodir cyhoeddiad y Datganiad o Gyfrifon.

DYCHWELIAD DISGWYLIEDIG AR ASEDAU PENSIWN
Ar gyfer cynllun â buddion wedi'u diffinio, dyma'r gyfradd ddychwelyd gyfartalog, gan gynnwys incwm a newidiadau yn y gwerth teg ond heb ystyried treuliau'r cynllun, sy'n ddisgwyliedig dros weddill oes y rhwymedigaeth gysylltiedig ar yr asedau gwirioneddol sydd gan y cynllun.

DYLEDWR
Swm sy'n ddyledus i'r Awdurdod am waith a wnaed, nwyddau a roddwyd neu wasanaethau a ddarparwyd o fewn y cyfnod cyfrifyddu, ond na dderbyniwyd tâl amdanynt erbyn diwedd y cyfnod cyfrifyddu hwnnw.

ECWITI
Gwerth yr Awdurdod ar gyfer cyfanswm yr asedau llai cyfanswm y rhwymedigaethau.

ENILLION A CHOLLEDION ACTIWARAIDD
Ar gyfer cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio, y newidiadau mewn gwargedion neu ddiffygion actiwaraidd sy'n codi oherwydd:

- Nid yw digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r tybiaethau actiwaraidd a wnaed ar gyfer y prisiau diwethaf (enillion a cholledion profiad); neu
- Mae'r tybiaethau actiwaraidd wedi newid.

GRANTIAU'R LLYWODRAETH
Grantiau a roddir gan y llywodraeth tuag at wariant refeniw neu gyfalaf, yn gyfnewid am gydymffurfio yn y gorffennol neu'r dyfodol ag amodau penodol sy'n ymwneud â gweithgareddau'r Awdurdod. Gall y grantiau hyn fod ynghlwm â chynllun penodol neu gallant gefnogi gwariant refeniw'r Awdurdod yn gyffredinol.

GWARIANT CYFALAF
Gwariant ar gaffael ased anghyfredol, a ddefnyddir i ddarparu gwasanaethau y tu hwnt i'r cyfnod cyfrifyddu cyfredol, neu wariant sy'n ychwanegu gwerth at ased anghyfredol sydd eisoes yn bodoli ac nid dim ond yn cynnal ei werth.

GWARIANT REFENIW
Y costau bob dydd ar gyfer darparu gwasanaethau.

GWERTH NET AR BAPUR
Swm yr asedau anghyfredol fel y maent wedi'u cynnwys yn y Fantolen, h.y. eu cost hanesyddol neu eu gwerth cyfredol llai'r symiau cronnus sy'n darparu ar gyfer dibrisiant.

GWERTH TEG
Gwerth teg ased yw'r pris y gellid ei ofyn wrth ei gyfnewid mewn trafodiad hyd braich.

LES CYLLID
Les sy'n trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a'r buddion a ddaw o berchnogaeth ased anghyfredol i'r lesddeiliad.

LES GWEITHREDU
Les lle y mae perchnogaeth yr ased anghyfredol yn parhau gyda'r prydleswr.

MANTOLEN
Datganiad o'r asedau, y rhwymedigaethau a'r balansau eraill a gofnodwyd ar ddiwedd y cyfnod cyfrifyddu.

OES ECONOMAIDD DDEFNYDDIOL
Y cyfnod y bydd yr Awdurdod yn deillio buddion o ddefnyddio ased anghyfredol.

PARTÏON CYSYLLTIEDIG
Ceir diffiniad manwl ar gyfer partïon cysylltiedig yn FRS 8. At ddibenion yr Awdurdod, ystyrir bod partïon cysylltiedig yn cynnwys aelodau'r Awdurdod, y Prif Weithredwr, ei Gyfarwyddwyr ac aelodau agos eu teulu a'u haelwyd.

POLISÏAU CYFRIFYDDU
Mae'r rhain yn nodi polisïau a gweithdrefnau a ddefnyddir gan yr Awdurdod i baratoi ei Ddatganiadau Ariannol, gan gynnwys dulliau, systemau mesur a gweithdrefnau ar gyfer cyflwyno datgeliadau.

RHAGLEN GYFALAF
Y cynlluniau cyfalaf y mae'r Awdurdod yn bwriadu eu gweithredu dros gyfnod penodol.

RHWYMEDIGAETH
Mae rhwymedigaeth yn golygu bod taliad yn ddyledus gan yr Awdurdod i unigolyn neu sefydliad arall.

- Mae ymrwymiad cyfredol yn swm a fydd yn daladwy neu y gellir gofyn amdano o fewn y cyfnod cyfrifyddu nesaf, e.e. credydwyr neu arian parod a ordynnwyd.
- Mae ymrwymiad gohiriedig yn swm sy'n ddyledus trwy drefniant y tu hwnt i'r flwyddyn nesaf, ar ryw adeg yn y dyfodol, neu i'w ad-dalu gan swm blynyddol dros gyfnod o amser.

RHWYMEDIGAETH DDIGWYDDIADOL
Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn un o'r canlynol:

- Ymrwymiad a allai godi o ddigwyddiadau yn y gorffennol y bydd ei fodolaeth yn cael ei gadarnhau dim ond pan fydd un neu fwy o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol yn digwydd, ac nid yw'r digwyddiadau hyn o fewn rheolaeth yr Awdurdod yn gyfan gwbl; neu
- Ymrwymiad presennol sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol lle nad yw'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd, neu ni ellir mesur swm yr ymrwymiad gyda digon o ddibynadwyedd.

RHWYMEDIGAETHAU'R CYNLLUN PENSIWN
Rhwymedigaethau cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio ar gyfer arian i'w dalu allan sy'n ddyledus ar ôl dyddiad y prisiad. Mae rhwymedigaethau'r cynllun a fesurir gan ddefnyddio dull rhagamcanu unedau yn adlewyrchu'r buddion y mae'r cyflogwr wedi ymrwymo i'w darparu am wasanaeth hyd at ddyddiad y prisiad.

TRAFODIADAU PARTÏON CYSYLLTIEDIG
Yn ôl y Datganiad o Arfer a Argymhellir, mae gofyn i ddatgeliad unrhyw drafodiadau o bwys rhwng yr Awdurdod a phartïon cysylltiedig sicrhau bod rhanddeiliaid yn gwybod pan fydd y trafodiadau hyn yn digwydd yn ogystal â swm a goblygiadau'r holl drafodiadau o'r fath.